

Книга суддівських випадків

(офіційна інтерпретація для змагань ГО ФВУ)

2020

ЗМІСТ

Сторінка	Розділ правил	Випадки
2	ЗМІСТ	
3	ВСТУП	
4	ЗМІНИ МІЖ ВЕРСІЯМИ 2018 ТА 2020 РОКІВ	
5	Частина 1 – МЕТОДИКА	
6	Частина 2 – ВИПАДКИ СУДДІВСТВА	
6	РОЗДІЛ 1 – УЧАСНИКИ	
6	Використання заборонених предметів	1.1-1.2
6	Капітан	1.3-1.6
7	Головний тренер та помічник тренера	1.7-1.11
9	Ігрова форма	1.12
11	РОЗДІЛ 2 – ІГРОВИЙ ФОРМАТ	
11	Помилки в розташуванні та помилки при переході	2.1-2.6
13	РОЗДІЛ 3 – ІГРОВІ ДІЇ	
13	Гра з м'ячем	3.1-3.11
16	Проникнення під сіткою	3.12-3.14
17	Торкання сітки	
19	Подача	3.27-3.32
20	Атакуючий удар	3.33-3.37
21	Блок	3.38-3.49
26	РОЗДІЛ 4 – ПЕРЕРВИ, ЗАТРИМКИ ТА ІНТЕРВАЛИ	
26	Заміни	4.1-4.22
31	Тайм-аути (ТА) та Технічні тайм-аути (ТТА)	4.23-4.24
31	Неправильний запит	4.25-4.27
32	Травми	4.28-4.33
33	Затримки гри	4.34-4.37
34	Зовнішня перешкода	4.38-4.39
36	РОЗДІЛ 5 – ЛІБЕРО	5.1-5.25
42	РОЗДІЛ 6 – ПОВЕДІНКА УЧАСНИКІВ	6.1-6.9
45	РОЗДІЛ 7 – СУДДІ ТА ЇХ ОБОВ'ЯЗКИ	7.1-7.10
47	РОЗДІЛ 8 – РОЗШИРЕНІ ВИПАДКИ	8.1-8.5
49	РОЗДІЛ 9 – ВИКЛЮЧНІ ВИПАДКИ	9.1-9.10
57	РОЗДІЛ 10 – ВИПАДКИ ПІД ЧАС ВИКОРИСТАННЯ ПЛАНШЕТІВ	
60	ДОДАТОК	

Арбітражна комісія ГО ФВУ вперше публікує офіційну інтерпретацію Книги суддівських випадків, що замінює попередній офіційний переклад цього документу. В попередній редакції Книга суддівських випадків мала відношення виключно до міжнародних змагань, будучи просто перекладом документу ФІВБ. Однак для використання в Україні цей документ мав чергу положень, що не відповідали організаційним вимогам, які застосовуються у ГО ФВУ. Тому Арбітражна комісія ГО ФВУ опрацювала оригінальний документ ФІВБ таким чином, щоб його зміст відповідав українським вимогам. Аналогічно опрацьовано Методичні вказівки та інструкції.

Зміни, які було застосовано для використання в Україні, виділено синім кольором.

ВСТУП

Волейбол це чудова гра – достатньо запитати мільйони людей, які грають, дивляться, аналізують та судять її. Останніми роками волейбол дуже активно розвивається та став одним з найпопулярніших видів спорту. Зростання швидкості гри, збільшення емоцій та динамічних дій, гарні можливості для трансляції - створили поштовх для подальшого розвитку гри, зробили її зрозумілою та привабливою для широкого кола глядачів.

Правильне та послідовне застосування змісту Правил дуже важливе для подальшого розвитку гри на світовій арені. Книга Випадків – Casebook є збірником випадків з їх правильним тлумаченням, що була затверджена Комісією по суддівству та правилам гри та ґрунтується на останній версії Офіційних Правил Волейболу. Випадки, представлені у цій Книзі, пояснюють сутність та зміст Правил і є їх офіційною інтерпретацією, дотримуватись яких необхідно у змаганнях всіх рівнів.

Ця Книга ґрунтується на Офіційних Правилах Волейболу видання 2017-2020 р.р., затверджених на Конгресі ФІВБ у Буенос-Айресі (АРГ) в Жовтні 2016.

Guillermo Paredes President, FIVB Refereeing and Rules of the Game Commission

ЗМІНИ, ВНЕСЕНІ ДО ВЕРСІЇ 2020 РОКУ

1.10	змінено
1.12	змінено
1.13	змінено
1.13.1	нове
1.13.2	нове
1.15	змінено
1.16	нове
2.4	змінено
3.11.1	нове
3.11.2	нове
3.13	змінено
3.18	змінено
3.26	змінено
3.26.2	нове
3.26.3	нове
3.29	змінено
3.31	видалено
3.32	перейменовано в 3.31
3.32.1	перейменовано в 3.32
3.33	змінено
3.34	видалено
3.35-3.48	перейменовано в 3.34 – 3.48
3.49	нове
3.50	нове
3.51	нове
3.52	нове
3.53	нове
4.1	змінено
4.3	видалено та замінено новим
4.4	змінено
4.13	змінено
4.36	змінено
4.39	змінено
4.42	новий
5.11	видалено та замінено новим
6.5+6.10	об'єднано в 6.5
7.6	змінено
8.3	змінено
8.5	змінено
8.6	нове
9.4	змінено
9.13	нове
9.14	нове
9.15	нове
10.4	видалено
10.5 – 10.8	перейменовано в 10.4 – 10.7

Частина 1 – МЕТОДИКА

Суддя є особою, яка застосовує Правила на практиці. Щоб правильно їх застосовувати, судді повинні бездоганно знати Правила та використовувати їх рішуче, відповідно до ігрової ситуації. Правило 23.2.3 стверджує: «Перший суддя має право вирішувати будь-які питання, що стосуються гри, а також ті, що не передбачені Правилами». Щоб приймати правильні рішення, необхідно досконало розуміти основні принципи створення та застосування Правил.

Пам'ятайте, що суддя завжди повинен залишатись на другому плані, але в той же час повинен сприяти розповсюдженню гри, створюючи позитивний імідж та роблячи гру привабливою для широкої аудиторії.

Якщо хочемо, щоб гра була ще більш популярною – необхідне створення привабливого видовища.

Частина 2 –ВИПАДКИ СУДДІВСТВА

РОЗДІЛ 1 – УЧАСНИКИ

ВИКОРИСТАННЯ ЗАБОРОНЕНИХ ПРЕДМЕТІВ

<p>1.1 Чи дозволено використовувати протез ноги, пристрій для підтримки суглоба (шарнірний биндаж/стяжка), гіпсову пов'язку на пошкодженому зап'ясті?</p>	<p>Деякі дозволено – за умови, що ці предмети не створюють надмірного ризику для самого гравця або інших гравців, наприклад, у випадку підтримки зап'ястя/передпліччя не будуть надавати перевагу при грі з м'ячем. Однак, Правила дозволяють гравцеві використовувати компресійний одяг/пристрої для захисту від травм, як визначено у Правилі 4.5.3. Правила 4.5.1, 4.5.3</p>
<p>1.2 Чи дозволено гравцю грати з каблучкою, яка може призвести до травми?</p>	<p>Через ризик травмування гравець повинен її зняти або замотати лейкопластиром. Правило 4.5.1</p>

КАПІТАН

<p>1.3 Якою повинна бути реакція 1-го судді, якщо ігровий капітан постійно ставить під сумнів його рішення?</p>	<p>Якщо поведінка ігрового капітана виходить за рамки Правила 5.1.2, 1-й суддя повинен попередити ігрового капітана (усне попередження, при повторній дії – жовта картка), як зазначено в Правилі 21.1. Якщо така поведінка повторюється, ігровий капітан повинен отримати санкцію за грубу поведінку – червону картку (команда-суперник здобуває очко і право на подачу). Правила 5.1.2, 20.1, 20.2, 21.2, 21.3.1, Діаграма 9</p>
<p>1.4 ВІДЕО Ігровий капітан звернувся до 1-го судді з приводу перевірки розташування його команди. Чи це дозволено?</p>	<p>Так. Але команда не може зловживати цим запитом, детальна інформація щодо розташування може бути надана тільки стосовно його/її власної команди. Стосовно команди суперника, ігровому капітану може бути надана тільки інформація про наступне – вірно чи не вірно розташовані гравці. Інформація щодо гравців, які знаходяться на задній чи передній лінії, не надається. Правило 5.1.2.2</p>
<p>1.5 Яким чином ігровий капітан може правомірно та ввічливо звернутись до</p>	<p>Після закінчення розігрування ігровий капітан може підняти одну руку вгору та запитати роз'яснення інтерпретації</p>

1-го судді для отримання інформації від лінійного судді з приводу здійсненої помилки?	суддівства. 1-ий суддя повинен задовольнити цей запит. Правила 5.1.2.1, 20.2.1
---	--

1.6 Чи остаточним є рішення судді? Чи може суддя змінити своє рішення, якщо команда протестує?	Так. Суддя може змінити власне рішення, якщо усвідомив свою помилку до початку наступного розігрування. З іншого боку – командам не дозволяється протестувати проти звичайних нормальних рішень судді. Правила 5.1.2.1, 23.2.4
--	---

ГОЛОВНИЙ ТРЕНЕР

1.7 ВІДЕО Чи дозволено головним тренерам використовувати засоби зв'язку під час гри?	Так, використання подібних пристроїв дозволено.
--	---

1.8 ВІДЕО Чи дозволено головним тренерам спілкуватися з 2-м суддею на рахунок суддівських рішень або протестувати?	Тільки ігровому капітану дозволено звертатись до суддів та запитувати роз'яснення. Головному тренеру не дозволено цього робити. Правила 5.1.2, 5.2.3.4, 21.1, 21.2, 21.3
--	--

1.9 Чи може помічник головного тренера або гравець натискати базер для запиту ТА?	Так, але головний тренер повинен показати офіційний жест, навіть якщо для запиту використовується планшет. Правила 5.2.1, 5.2.3.3, 5.3.1
---	--

1.10 ВІДЕО Де може пересуватись головний тренер під час матчу?	Головний тренер, і тільки він, має право вільно пересуватись у вільній зоні між продовженням лінії атаки та місцем розминки, не заважаючи грі та роботі 2-го/лінійного судді. Важливо, щоб головний тренер знаходився у визначеному Правилами місці продовж всього матчу, тобто під час розігрувань та звичайних ігрових перерв. При необхідності суддям потрібно нагадати головному тренеру про дотримання цих вимог. Якщо головний тренер систематично ігнорує ці вимоги, він/вона повинен бути попереджений. Правило 5.2.3.4
--	---

1.11 Чи може головний тренер використовувати милиці у вільній зоні, виконуючи свої обов'язки впродовж матчу?	Так, Головному тренеру не заборонено стояти або ходити, використовуючи милиці.
--	--

1.12 [ВІДЕО](#)

Чи дозволено головному тренеру або помічнику головного тренера допомагати гравцям розминатися з м'ячами під час інтервалів між партіями у вільній зоні?

Ні. Ці особи мають право робити це виключно під час офіційної розминки перед початком матчу. Тільки гравці мають право розминатись у вільній зоні між партіями. Під час інтервалів вони можуть давати вказівки (інструкції) гравцям. Судді повинні у ввічливій формі повідомити тренера або помічника тренера про необхідність повернутись до лави команди.

Правила 4.2.4, 5.3.1

1.13 [ВІДЕО](#)

Чи дозволено під час офіційної розминки будь-якій офіційній особі команди знаходитись у вільній зоні чи на майданчику суперника?

Ситуація може бути різною в залежності від місця знаходження особи та порядку проведення розминки. У випадку сумісної розминки на сітці головний принцип в тому, що розминка повинна відбуватися виключно у ВЛАСНІЙ вільній зоні команди. Дозволено знаходитися біля стійок для запобігання потраплянню м'яча, що може створити небезпечну ситуацію для гравців. Член команди, який знаходиться в ігровій зоні суперника, не має права заважати розминці суперника. Але стояти далеко від сітки (наприклад за лицьовою лінією майданчика суперника) та збирати м'ячі заборонено. Судді повинні ввічливо повідомити члена команди залишити вільну зону суперника та повернутись на його сторону майданчика або підійти ближче до стійки. У випадку роздільної розминки, все ігрове поле може бути використане командою, яка розминається з м'ячами на сітці. Інша команда може використовувати вільну зону за межами власного майданчика, не заважаючи команді біля сітки.

Методика суддівства волейболу

1.13.1 (новий)

На жіночому Кубку Світу під час розминки додатковий помічник тренера/офіційна особа команди перенаправляв м'ячі певним гравцям на майданчику. Чи правильно зробив Технічний делегат, що звернувся до суддів для припинення цих дій?

Так, це правильна дія Технічного делегата. Правила передбачають, що тільки п'ять офіційних осіб на лавці можуть брати участь в офіційній розминці. Офіційна розминка обумовлює розминку на сітці, додаткові помічники або інші офіційні особи (наприклад менеджер команди), **які не зареєстровані в формі ГО ФВУ (СП-03)**, не мають право брати участь в неофіційній та в офіційній розминці на сітці. Тільки масажист команди, якщо він не входить до офіційного складу команди, може

	<p>допомагати розігріватися гравцям, але тільки до початку офіційної розминки (на сітці).</p> <p style="text-align: right;">Правило 4.1.1</p>
--	--

<p>1.13.2 (новий) ВІДЕО Знаходячись на стороні майданчика суперника, тренери команди подавали або атакували м'ячі на сторону своєї команди. Чи дозволені такі дії?</p>	<p>Ні, це зловживання правилом, яке дозволяє в рівній мірі використовувати сітку під час розминки. Тренери та будь-які гравці, що допомагають в розминці, повинні бути ввічливо, але чітко проінструктовані (із супровідними матеріалами) щодо проведення таких дій з власної сторони сітки, для уникнення конфліктів з членами команди суперника чи можливих травм. Однак, офіційним особам, які зареєстровані в формі ГО ФВУ (СЛ-03), дозволено знаходитись близько до стійок для запобігання виникнення небезпечної ситуації для гравців, яку може створити м'яч, що відскакує від сітки.</p>
---	--

ІГРОВА ФОРМА

<p>1.14 ВІДЕО На змаганнях чоловічого Кубку Світу двоє гравців команди мали форму з номерами 21 та 22. Чи це дозволено?</p>	<p>Для звичайних матчів номери гравців повинні бути від 1 до 20. Однак, на Світових та Офіційних змаганнях ФІВБ серед дорослих, до яких належить Кубок Світу, номери можуть бути більше ніж 20. Регламент проведення таких змагань повинен містити інформацію про максимально можливий номер гравця.</p> <p style="text-align: right;">Правило 4.3.3</p>
--	---

<p>1.15 ВІДЕО Кілька гравців команди використовували компресійну білизну. Деяка білизна була чорною, деяка білою. Чи дозволено використовувати компресійну білизну різних кольорів?</p>	<p>Для Світових та Офіційних змагань ФІВБ серед дорослих, компресійна білизна повинна бути того ж самого кольору, що і частина форми, але чорні, білі та нейтральні кольори є прийнятними. Проте, якщо команди використовують компресійну білизну, вона повинна бути однаковою за кольором/дизайном для всіх гравців. Під час Світових та Офіційних змагань ФІВБ судді повинні це контролювати та повідомляти про будь-яке порушення Технічного делегата, який має право прийняти остаточне рішення з цього питання. Однак, для інших змагань, в Правилах не регламентована одноманітність кольору компресійної білизни, що використовується кількома гравцями.</p>
--	---

	Правило 4.5.3, Інструкції для змагань ФІВБ
<p>1.16 (новий) Декілька членів команди під час загальної розминки були вдягнуті в кофти поверх або замість офіційної форми команди. Це було помічено через відсутність номерів, що перешкоджало перевірці дійсних номерів гравців в технічній заявці з наданими посвідченнями осіб. Чи це дозволено?</p>	<p>Принцип полягає в тому, що всі гравці повинні бути в одній формі з моменту виходу на ігрове поле для розминки. На фінальних іграх змагань ГО ФВУ Протокол може бути змінено рішенням Директорату. Судді повинні бути добре інформовані про це.</p>

ПОЗИЦІЙНІ ПОМИЛКИ ТА ПОМИЛКИ ПРИ ПЕРЕХОДІ

<p>2.1 Зв'язуючий гравець команди, який знаходився в 1 зоні, стояв явно попереду гравця, який знаходився в 2 зоні, але підстрибнув у момент удару по м'ячу гравцем, що подає. Чи вірне розташування гравців?</p>	<p>Ні, це помилка. Коли гравець підстрибує, його позицією вважається місце останнього контакту з підлогою. Незважаючи на те, що гравець задньої лінії знаходився у повітрі, місцем його знаходження фактично вважається місце його останнього контакту з підлогою.</p> <p>Правила 7.4, 7.4.2, 7.4.3</p>
<p>2.2 Центральний гравець задньої лінії поставив руку на підлогу перед центральним гравцем передньої лінії в момент удару по м'ячу гравцем, що подає. Стопи гравця задньої лінії були позаду стоп гравця передньої лінії. Чи вірне розташування гравців?</p>	<p>Це розташування вірне. Положення стоп, які контактують з підлогою, беруться до уваги під час визначення позицій гравців (за виключенням випадку 2.1).</p> <p>Правила 7.4.3, 7.5</p>
<p>2.3 Якщо стопа гравця торкається майданчика суперника під час удару по м'ячу гравцем, що подає – це вважається помилкою?</p>	<p>Ні. Таку ситуацію потрібно оцінювати так само, як і проникнення на майданчик суперника через центральну лінію під час розігрування.</p> <p>Правила 1.3.3, 7.4</p>
<p>2.4 Команді була надана невірна інформація щодо гравця, який повинен наступним виконувати подачу. Гра продовжилась. Ця помилка була помічена пізніше у цій же партії. Як необхідно розв'язати цю ситуацію?</p>	<p>Команди повинні повернутись у максимально близьке вірне розташування. Рахунок теж повертається до того моменту, коли команді була надана невірна інформація. Правильний гравець, що повинен подавати, виходить на подачу. ТА, ТТА та попередження/санкції залишаються дійсними незалежно від того, що вони були надані під час гри, яка відбувалась з помилковою інформацією. Цей випадок необхідно записати в примітках у протоколі.</p>
<p>2.5 ВІДЕО Команди не готові до гри, тому що 5 чи 7 гравців знаходились на майданчику, коли 1-ий суддя був готовий дати свисток на наступну подачу. Як вирішити цю ситуацію?</p>	<p>1-ий суддя повинен дати свисток на подачу після того, як він буде впевнений, що команди готові продовжувати гру та гравець на подачі володіє м'ячем. У грі завжди повинні знаходитись 6 гравців. Якщо 1-ий суддя помітив помилку перед тим, як дати свисток на подачу, він повинен застосувати санкцію за затримку часу до команди, яка зробила</p>

	<p>цю помилку. Команда, яка буде подавати наступною, визначається в залежності від <u>типу санкції за затримку</u>. Коли суддя дав свисток на подачу, а потім помітив 5 чи 7 гравців на майданчику, повинен негайно зупинити розігрування та переграти його без будь-яких санкцій.</p> <p>Якщо таку ситуацію виявлено після закінчення розігрування, то результат цього розігрування повинен бути скасований та розігрування переграється без будь-яких санкцій.</p> <p>Якщо таку ситуацію не виявлено або було помічено тільки після початку наступного розігрування, то розігрування, у якому брало участь 5 (або 7) гравців, не переграється.</p> <p>Правила 7.5, 7.7, 12.3, 12.4.3</p>
--	---

<p><u>2.6</u> Після подачі, яка була виконана гравцем не в чергу, м'яч вийшов «ЗА». Після завершення розігрування секретар зафіксував помилку переходу. Скільки очок повинна отримати команда, що приймала подачу?</p>	<p>Команда повинна отримати тільки одне очко, тому що команда-суперник здійснила помилку при переході незалежно від того, яка з команд «виграла» це розігрування.</p> <p>Правило 7.7.1.1</p>
---	---

<p><u>2.7 ВІДЕО</u> Стопа гравця, який знаходиться на майданчику, контактує з вільною зоною під час удару на подачі. Чи це помилка?</p>	<p>Так, це помилка. В момент удару на подачі всі гравці, окрім гравця на подачі, повинні бути в межах власного майданчика. Таким чином, якщо гравець контактує з вільною зоною в момент удару на подачі, він здійснює помилку.</p> <p>Правила 1.3.3, 7.4</p>
--	---

ГРА З М'ЯЧЕМ

<p>3.1 Після першого командного торкання м'яч відскочив у вільну зону суперника за межами площини переходу. Зв'язуючий гравець приймаючої команди намагався повернути м'яч, але після удару він пройшов над майданчиком та потрапив у сітку на стороні суперника. 1-ий суддя зафіксував помилку «м'яч ЗА». В який саме момент м'яч вийшов «ЗА»?</p>	<p>М'яч вийшов «ЗА» в той момент, коли він повністю залишив простір над вільною зоною та потрапив у простір над майданчиком суперника. Правила 10.1.2, 10.1.2.2</p>
<p>3.2 Чи може гравець правомірно виконати удар по м'ячу долонею, піднятою догори?</p>	<p>Так, це можливо. Будь-який удар повинен оцінюватись за якістю контакту з м'ячем – тобто чи був відскок м'яким чи жорстким, та чи було м'яч затримано та/або кинуте. 1-ий суддя не повинен дуже суворо ставитись до подібної ситуації, якщо він чітко не бачив, що м'яч було затримано та/або кинуте. Правила 9.2.1, 9.2.2, 9.3.3, 9.3.4</p>
<p>3.3 Під час першого командного торкання м'яч відскочив від однієї руки до іншої, потім торкнувся грудей гравця впродовж однієї ігрової дії, його не було затримано та/або кинуте. 1-ий суддя дозволив грі продовжуватись. Це було вірне рішення?</p>	<p>Рішення 1-го судді вірне. Існує чотири випадки «першого командного торкання», під час якого дозволено послідовні торкання м'яча:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Прийом подачі 2. Прийом атакуючого удару. Це може бути як сильний удар, так і м'яка скидка. 3. Прийом м'яча після блоку власної команди. 4. Прийом м'яча після блоку команди суперника. <p>Гравець має право виконати послідовні торкання м'яча <i>під час першого командного торкання</i>, доки він/вона виконує одну ігрову дію. Однак в момент першого командного торкання суддя може зафіксувати помилку, якщо м'яч було затримано та/або кинуте. Правила 9.2.3.2, 14.2, Методика суддівства волейболу</p>
<p>3.4 Блокуючий гравець перенаправив м'яч в підлогу майданчика суперника. Це дозволена дія?</p>	<p>Це залежить від того, чи м'яч було затримано та/або кинуте (помилка), або м'яч відскочив (помилки не має). Дозволено виконувати блокування та повертати м'яч назад на майданчик суперника, однак, під час блокування,</p>

	суддя може зафіксувати помилку, якщо м'яч було затримано та/або кинуту. Правило 9.2.2
<p>3.5 ВІДЕО 1 та ВІДЕО 2 Гравець підстрибнув, намагаючись повернути м'яч, який знаходився поблизу глядацьких місць на стороні майданчика його команди. Після торкання м'яча, гравець приземлився на глядацькі місця. Це дозволені дії?</p>	<p>Такі дії дозволені. За межами вільної зони на своїй стороні майданчика гравцю дозволено грати з м'ячем, навіть використовуючи підтримку для виконання удару. Якщо лавка його/її команди знаходиться поза межами вільної зони, то гравцям дозволено використовувати її для гри з м'ячем. Такі ж самі дії гравця на стороні майданчика команди-суперника заборонені (вважаються помилкою). Правила 9, 9.1.3, 10.1.2</p>
<p>3.6 ВІДЕО Під час розігрування гравець намагався дістати м'яч, який знаходився над глядацькими місцями. В момент, коли гравець вже готувався завдати удар по м'ячу, глядач зловив м'яч. Тренер команди зробив запит на перегравання розігрування через втручання глядача. 1-ий суддя не задовільнив запит тренера. Це було вірне рішення 1-го судді?</p>	<p>Так, рішення вірне. Гравцям дозволено повертати м'яч з будь-якого місця за межами його/її ігрового поля, включаючи лавку команди/глядацькі місця та інше. Але з іншого боку, гравець має перевагу у грі з м'ячем тільки у межах його/її ігрового поля, але не має такого права в контрольній зоні. Правила 9, 9.1.3</p>
<p>3.7 Чи повинен суддя фіксувати помилку «подвійне торкання», якщо гравець виконав дуже видовищну дію для повернення м'яча?</p>	<p>Суддя повинен дотримуватись принципу «тримайте м'яч у грі». Це означає, якщо гравець виконав швидкі та дуже видовищні дії для повернення м'яча, та під час виконання цих дій допустив незначне подвійне торкання, воно повинно оцінюватись не так суворо, як у звичайній ігровій ситуації. Методика суддівства волейболу, Правило 9.7</p>
<p>3.8 М'яч відскочив від голови блокуючого команди А над антеною у вільну зону команди Б. Гравець команди А намагався наздогнати м'яч, щоб повернути його на свій майданчик. Чи можливо повернути м'яч у такій ситуації?</p>	<p>Так, можливо. М'яч, який пройшов над антеною у вільну зону суперника є таким, що пройшов за межами площини переходу. Тому команді «А» дозволено повернути м'яч за межами площини переходу з тієї самої сторони майданчика. Лінійні судді не повинні фіксувати помилку, якщо м'яч рухається за такою траєкторією до того моменту, коли він остаточно не вийде «ЗА». Правило 10.1.2</p>

<p>3.9 Чи повинен лінійний суддя фіксувати помилку, якщо після другого командного торкання м'яч перетинає вертикальну площину сітки за межами площини переходу у вільну зону суперника?</p>	<p>Ні, це не обов'язок лінійного судді. Правила 8.4.1, 8.4.2, 9.1, 10.1.2, 10.1.2.1, 10.1.2.2</p>
<p>3.10 Зв'язуючий гравець команди А виконав передачу над сіткою, у момент контакту з м'ячем його/її пальці знаходились в ігровому просторі суперника. Після передачі, м'яч полетів паралельно сітці в напрямку атакуючого гравця. Блокуючий команди Б торкнувся м'яча у просторі команди А, тому атакуючий гравець не зміг виконати удар. Яким повинно бути рішення 1-го судді?</p>	<p>Кожна команда повинна грати з м'ячем у власному ігровому полі та просторі (за виключенням Правила 10.1.2). Визначальним є положення рук, які знаходились вище верхнього краю сітки. Коли зв'язуючи гравець виконував передачу у просторі суперника – він здійснив помилку. Блокуючий гравець також здійснив помилку, торкнувшись м'яча у просторі суперника раніше атакуючого гравця, тому що його руки знаходились у просторі суперника і це повинно враховуватись. Однак, у цьому випадку, фіксується тільки перша помилка. Торкання м'яча під сіткою у просторі суперника оцінюється по іншому. Важливим є місцезнаходження м'яча, тому як тільки м'яч повністю перетинає вертикальну площину під сіткою, фіксується помилка. Правило 9</p>
<p>3.11 ВІДЕО Чи може тренер, який знаходиться у своїй вільній зоні, зловити м'яч, який пройшов над антеною, якщо суперник намагається повернути його?</p>	<p>Ні. Жодному з членів команди, включаючи тренера, не дозволено заважати супернику повернути м'яч, який пройшов за межами площини переходу. Немає значення, дія гравця з м'ячем є навмисною чи ненавмисною. Це означає, що тренер, який знаходиться у дозволеному йому місці, повинен «звільнити шлях» для гравця, який намагається повернути м'яч. Правило 10.1.2.2</p>
<p>3.11.1 (новий) ВІДЕО Після невдалого прийому командою Б м'яч полетів у вільну зону суперника за межами площини переходу. Гравець почав рух, щоб повернути м'яч. Він пройшов під сіткою, не торкаючись майданчика суперника та сітки, але через гравця суперника, який знаходився на власному майданчику та також рухався у напрямку до м'яча, не зміг</p>	<p>Кожен гравець має право стояти і вільно пересуватись на своєму майданчику та в ігровому просторі. Існують певні обмеження у грі на майданчику, ігровому просторі та вільній зоні суперника. Таким чином, для правильного вирішення питання можливого втручання, ключовим моментом є те, де перебував гравець команди А - на власному майданчику або у вільній зоні. Якщо він рухався в межах власного майданчика, його гра була</p>

повернути м'яч. Чи заважав гравець команди А гравцю команди Б?	правомірною. З іншого боку, якщо він був у вільній зоні і його рух можна розглядати як перешкоду, він припустився помилки. Правило 10.1.2.2
--	---

<p>3.11.2 (новий) ВІДЕО М'яч від блокуючого команди А торкнувся сітки та бокової стрічки на стороні команди Б, а потім приземлився на майданчик. 1-ий суддя визначив цю дію як вдалий блок та наступною командою, що повинна подавати, вказав команду А. Це правильне рішення?</p>	<p>Ні. Якщо м'яч потрапляє в бокову стрічку - це не помилка, але якщо м'яч потрапляє в антену - це вже помилка. На практиці, якщо потрапляння в бокову стрічку/антену змінює нормальний відскок (напрямок) м'яча, це є явною ознакою, що він потрапив у щось тверде, як антена, хоча, насправді, м'яч не торкається антени, тому що бокова стрічка перешкоджає їх контакту. Оскільки м'яч від блоку торкнувся бокової стрічки й антени, незалежно - на стороні блокуючого чи атакуючого, він вийшов «ЗА» до приземлення, тобто наступною повинна подавати команда Б. Правила 6.1.1.2., 8.4.3</p>
---	---

ПРОНИКНЕННЯ ПІД СІТКОЮ

<p>3.12 Атакуючий гравець після виконання удару приземлився п'ятами на центральну лінію, але більша частина його стоп знаходилась на стопах блокуючого гравця, заважаючи йому рухатися. Чи вважається така ситуація втручанням у гру?</p>	<p>Так, це втручання у гру. Втручанням вважається наступне: гравець не дозволяє супернику рухатись, або зіграти м'яч. Правила 11.2.1, 11.2.2.1, 11.2.4</p>
--	---

<p>3.13 Чи завжди фізичний контакт є втручанням у гру?</p>	<p>Ні, під час гри може відбуватись безліч різних контактів, але суддя повинен зупинити розігрування (наприклад, 1-ий суддя у випадку проникнення у простір суперника над сіткою, 2-ий суддя - під сіткою), коли гравець зупиняє або заважає можливості суперника грати. Правило 11.2.1</p>
---	---

<p>3.14 ВІДЕО Під час видовищної гри у захисті гравець під сіткою впав на майданчик суперника, але обидві його ноги знаходились у повітрі над майданчиком суперника, а не над центральною лінією. Він жодним чином не заважав гравцям команди-суперника. Це помилка?</p>	<p>Ні. Незважаючи на пункт Правил 11.2.2, його стопи не торкалися майданчика суперника та він не заважав гравцям команди-суперника, тому такі дії не можуть вважатись помилкою. Правило 11.2.2</p>
---	--

ТОРКАННЯ СІТКИ

<p>3.15 ВІДЕО Після одночасного торкання над сіткою, м'яч вийшов за межі майданчика команди А. Яка команда виграє це розігрування?</p>	<p>Якщо це торкання дійсно було одночасним, м'яч знаходився саме над сіткою та обидва гравці мали право його торкатися, та він приземлився за межами майданчика – це помилка команди на протилежній стороні. Розігрування виграє команда А. Правила 9.1.2.2, 9.1.2.3</p>
<p>3.16 Після атакуючого удару м'яч торкнувся сітки та після цього сітка торкнулась рук блокуючого гравця. Це помилка блокуючого?</p>	<p>Ні. Якщо сітка торкнулась блокуючого гравця – це не вважається помилкою. Правила 11.3.1, 11.4.4</p>
<p>3.17 Після приземлення блокуючий гравець розвернувся та торкнувся сітки плечем. Це вважається помилкою?</p>	<p>Ні. Ігрову дію з м'ячем завершено, коли він/вона приземлився після блокування, тому торкання сітки не є помилкою. Правила 11.3.1, 11.4.4</p>
<p>3.18 Гравець команди А атакував м'яч в 4 зоні, а гравець команди Б торкнувся сітки у зоні 2. Таке торкання сітки вважається помилкою?</p>	<p>Ні, тільки торкання сітки між антенами під час гри з м'ячем вважається помилкою. Ігрові дії з м'ячем включають (серед іншого) наступне: відштовхування, удар та безпечне приземлення, після якого гравець готовий до нової дії. Якщо гравець, торкаючись сітки, знаходився у грі з м'ячем та впливав на гру, то він здійснив помилку. Правила 11.3.1, 11.4.4</p>
<p>3.19 ВІДЕО Виконуючи спробу блокування, блокуючий гравець не торкнувся м'яча, але торкнувся сітки. Це помилка?</p>	<p>Так – тому що фраза «під час гри з м'ячем» включає як саму гру з м'ячем, так і спробу зробити це, навіть якщо не було торкання з м'ячем. Правила 11.3.1, 11.4.4</p>
<p>3.20 Центральний блокуючий торкнувся верхнього краю сітки, намагаючись заблокувати комбінацію суперників поряд з ним. Це помилка?</p>	<p>Так, таке торкання сітки вважається помилкою: блокуючий гравець знаходився поблизу ігрових дій та торкнувся сітки між антенами. Правила 11.3.1, 11.4.4</p>
<p>3.21 ВІДЕО Атакуючий гравець приземлився на підлогу, потім зробив два кроки та торкнувся сітки за межами антен, у цей час м'яч ще залишався у грі. Це помилка?</p>	<p>Ні, гравець не здійснив помилку, тому що: по-перше: - торкання відбулося за межами антен; по-друге: - він вже завершив ігрову дію м'ячем та був готовий виконати наступну дію; - він не використовував сітку для підтримки та стабілізації. Правила 11.3.1, 11.3.2, 11.4.4</p>

<p>3.22 Атакуючий гравець приземлився, не втримав рівновагу, зробив два кроки та торкнувся сітки між антенами доки м'яч ще залишався у грі. Якби гравець не торкнувся сітки, він би впав на майданчик суперника. Це помилка?</p>	<p>Так, коли гравець використовує сітку між антенами для підтримки або стабілізації, його дії оцінюються як втручання у гру. Правила 11.3.1, 11.4.4</p>
<p>3.23 Зв'язуючий гравець виконав передачу поблизу себе, атакуючий гравець, виконуючи удар, вдарив зв'язуючого гравця коліном. Через це зв'язуючий гравець торкнувся сітки. Це помилка?</p>	<p>Так, тому що зв'язуючий гравець виконував ігрову дію. Правила 11.3.1, 11.4.4</p>
<p>3.24 ВІДЕО Гравець торкнувся сітки ногою, коли виконував ігрову дію з м'ячем. Це дозволена дія?</p>	<p>Ні, це помилка. Гравець торкнувся сітки під час гри з м'ячем, немає різниці, якою частиною тіла було виконано торкання сітки. Правила 11.3.1, 11.4.4</p>
<p>3.25 ВІДЕО Гравець торкнувся сітки волоссям, коли виконував ігрову дію з м'ячем. Дія гравця правомірна?</p>	<p>Так. Такі дії можуть бути помилкою тільки в тому випадку, якщо торкання сітки завадило суперникам або призвело до зупинки розігрування (наприклад, довге волосся заплуталося в сітці). Якщо таке торкання не завадило суперникам або розігруванню, судді не повинні вважати його помилкою. Правила 11.3.1, 11.4.4</p>
<p>3.26 ВІДЕО Після виконання удару по м'ячу атакуючий гравець вдарив по руці блокуючого гравця, яка знаходилась над сіткою, та тим самим направив її донизу, тому рука блокуючого гравця торкнулась сітки. Чи була здійснена помилка під час цієї дії?</p>	<p>Торкання сітки блокуючим не може вважатись помилкою, тому що це відбулось як наслідок дії атакуючого гравця. Однак, якщо 1-ий суддя вважає, що атакуючий гравець направив руку блокуючого гравця навмисно, тоді атакуючий гравець зробив помилку, втрутившись у гру суперника, що суперечить духу FAIR PLAY. Тому така дія атакуючого гравця повинна призвести до відповідної санкції за грубу поведінку. Правила 11.3.1, 20.2.1</p>
<p>3.26.1 ВІДЕО Один гравець з групового блоку закінчив ігрову дію та приземлився на майданчик. Однак його партнер під час приземлення штовхнув «першого» гравця і той торкнувся сітки між антенами. Це помилка?</p>	<p>Так. Всі гравці, які беруть участь у груповому блоці, вважаються як одне ціле. Якщо один з гравців ще виконує блокуючу дію, це вважається що всі гравці групового блоку ще не завершили ігрову дію. Тому це торкання сітки є помилкою. Правило 11.3.1</p>

3.26.2 (новий) [ВІДЕО](#)

Чи дозволено проникати у простір суперника під сіткою без фізичного контакту з ним, якщо ця дія шокує суперника?

Такі дії допустимі за умови, якщо вони не заважають правомірній спробі суперника зіграти м'яч. Перешкода грі суперника може відбуватись навіть якщо не було фізичного контакту між гравцями. 1-ий суддя може зупинити гру через помилку гравця, який втручається у простір суперника під сіткою та, якщо необхідно, застосувати санкцію.

Правило 11.2.1

3.26.3 (новий) [ВІДЕО](#)

Після невдалого прийому подачі команди Б м'яч потрапив у сітку близько до бокової стрічки. Гравець команди А на позиції 2 рухався у напрямку до м'яча та вдарив його піднятим передпліччям через сітку. Гравець суперника не зміг зіграти м'яч через зміну напрямку відскоку м'яча від сітки. 1-ий суддя зафіксував помилку гравця команди А. Це правильне рішення?

Так, це правильне рішення. Не буде помилкою, якщо м'яч торкнеться через сітку гравця, який знаходиться біля сітки в пасивному/нейтральному положенні, не рухаючись у напрямку м'яча АБО захищає своє обличчя чи тіло від сильно спрямованого м'яча. Але якщо гравець рухається у бік м'яча, «переслідуючи» його, навмисно б'є по ньому, змінює напрямок та/або швидкість відскоку м'яча, здійснює помилку.

Правило 11.4.4

ПОДАЧА**3.27**

В момент удару по м'ячу гравцем на подачі, секретар, використовуючи звуковий сигнал, сповіщає суддівську бригаду про подачу не в чергу. Це вірне рішення секретаря?

Рішення секретаря вірне. Коли для виконання подачі виходить не той гравець, секретар повинен зачекати, доки не буде виконано удар по м'ячу, і тільки потім сповістити суддів про помилку.

Правила 7.7.1, 12.2.1, 12.7.1, 25.2.2.2

3.28

Після свистка судді на подачу команда, що подає, помітила, що в неї на подачу пішов не той гравець. Після чого в зону подачі увійшов гравець, який повинен виконувати подачу. Чи може цей гравець виконати подачу?

Так, він може виконати подачу впродовж 8 секунд після свистка 1-го судді. Суддя не повинен вдруге давати свисток на подачу.

Правило 12.4.4

3.29 [ВІДЕО](#)

Гравець на подачі підкинув м'яч, коли знаходився спиною до майданчика, та дозволив м'ячу впасти. Потім він зловив м'яч та виконав подачу, не порушивши правила 8 секунд. Дії гравця на подачі вірні?

Дії гравця на подачі були вірними. Удар по м'ячу здійснюється долонею або іншою частиною руки після того, як його підкинуто або випущено з рук(и). Дія, яка на думку судді, є підкиданням м'яча для подачі, повинна завершуватись виконанням подачі.

Правило 12.4.2

<p>3.30 Після подачі м'яч торкнувся сітки та антени на стороні 1-го судді та після цього був зіграний гравцем приймаючої команди. 1-ий суддя зафіксував помилку при виконанні подачі. Чи вірне рішення 1-го судді?</p>	<p>Рішення 1-го судді вірне. М'яч, який торкнувся антени, вважається таким, що вийшов ЗА. Відповідно до Правил, якщо торкання відбулося на стороні 2-го судді, тоді він фіксує цю помилку. Якщо після третього командного торкання м'яч проходить над або торкається антени, повинні бути виконані такі ж самі дії та м'яч вважається таким, що вийшов ЗА. Правила 8.4.3, 23.3.2.3.з, 24.3.2.8, 27.2.1.3</p>
---	---

<p>3.31 (3.32/2018) Команда А виконала подачу. М'яч потрапив у сітку та полетів вниз до підлоги на стороні команди А. Гравець команди Б зловив м'яч під сіткою до того, як він торкнувся підлоги. Чи допустимі такі дії?</p>	<p>Так, 1-ий суддя повинен дати свисток негайно, як тільки визначить, що м'яч не перелетить через площину переходу. В цей момент м'яч вважається таким, що вийшов з гри. Правило 12.6.2.1</p>
---	--

<p>3.32 ВІДЕО Чи дозволено подавати у стрибку, виконуючи удар по м'ячу двома руками?</p>	<p>Ні, Правила встановлюють, що під час виконання подачі, незалежно від того, як вона виконується (у стрибку або ні), удар по м'ячу виконується однією кистю/рукою. Виконувати удар по м'ячу двома руками заборонено. Правила 12.4.1, 12.6.1.2</p>
---	---

АТАКУЮЧИЙ УДАР

<p>3.33 Зв'язуючий гравець знаходився на задній лінії. Він виконав передачу у стрибку зі своєї передньої зони, під час контакту з м'ячем, <u>м'яч був повністю вище верхнього краю сітки,</u> та спрямував його атакуючому гравцю. Перш ніж атакуючий гравець зміг виконати удар, м'яч перетнув площину сітки та був заблокований суперником. Чи дії зв'язуючого помилкові?</p>	<p>Так. Передача стала помилкою атакуючого удару гравцем задньої лінії, коли атакуючий удар став завершеним (в цьому випадку – торкнувся блоку суперника). Це розігрування повинна виграти команда, яка здійснила блокування. Правило 13.1.3</p>
---	---

<p>3.34 (3.35/2018) ВІДЕО Після другого командного торкання м'яч відскочив над сіткою у напрямку майданчика суперника. На думку 1-го судді, жоден гравець команди А не міг дотягнутися до м'яча. Блокуючий команди Б переніс руки через площину сітки та заблокував цей м'яч. Яким повинно бути рішення 1-го судді?</p>	<p>Незважаючи на те, що це було тільки друге командне торкання, м'яч рухався у напрямку майданчика суперника, тому вважається атакуючим ударом. У зв'язку з тим, що жоден гравець команди А не міг дотягнутися до м'яча і не був готовий грати з м'ячем, блок команди Б вірний. Правила 13.1.1, 14.3</p>
--	---

<p>3.35 (3.36/2018) Гравець задньої лінії, знаходячись у передній зоні, другим командним торканням атакував м'яч, який був повністю вище верхнього краю сітки. М'яч потрапив у сітку і не відскочив на майданчик суперника. Це помилка?</p>	<p>Ні. Через те, що м'яч не перетнув вертикальну площину сітки та не торкнувся блоку, удар не став завершеним. Розігрування продовжується. Правила 9.1, 13.1.3, 13.2.2, 13.3.3</p>
---	---

<p>3.36 (3.37/2018) Під час прийому подачі, приймаючий гравець команди А виконав стрибок за межами лінії атаки та торкнувся м'яча вище верхнього краю сітки. Торкання також відбулось за межами лінії атаки. Гра повинна продовжитись?</p>	<p>Так, тому що контакт з м'ячем відбувся за межами лінії атаки. Правила 13.3.4, 19.3.1.3</p>
---	--

БЛОК

<p>3.37 (3.38/2018) Після неякісного прийому команди А м'яч перетнув вертикальну площину сітки. Блокуючий команди Б виконав удар по м'ячу, який знаходився над сіткою, та м'яч потрапив у руку зв'язуючого команди А, яка знаходилась вище верхнього краю сітки. У той же час, зв'язуючий гравець був гравцем задньої лінії. М'яч відскочив від руки зв'язуючого команди А на майданчик команди Б. Яка з команд здійснила помилку?</p>	<p>«Блок» зв'язуючого гравця був помилкою, тому що він виконаний гравцем задньої лінії. Перехоплення м'яча, який рухається від суперника є блокуванням, якщо будь-яка частина тіла знаходиться вище верхнього краю сітки. Правила 14.1.1, 14.1.3, 14.6.2</p>
---	---

<p>3.38 (3.39/2018) Чи може гравець виконувати блокуючі дії під час виконання суперником передачі?</p>	<p>Блокування передачі заборонено. Однак, 1-ий суддя повинен чітко розуміти характер дій зв'язуючого. Він повинен визначити, як саме виконана передача, та це може мати різні наслідки:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Передача виконана паралельно площини сітки – помилка блокуючого; - М'яч рухався у напрямку майданчика суперника, тому він вважається атакуючим ударом – блокування вірне, якщо жоден з гравців атакуючої команди не знаходився поряд з м'ячем і не був готовий з ним грати. <p>Правила 14.1.1, 14.3</p>
---	---

<p>3.39 (3.40/2018) Гравець команди А заблокував атаку команди Б. Після цього блокуючий команди Б заблокував блокування команди А. Чи можливо виконувати блокування блоку?</p>	<p>Так, блокування – це перехоплення м'яча, що йде від суперника, тому виконувати блокування блоку суперника дозволено. Правило 14.1.1</p>
---	---

<p>3.40 (3.41/2018) М'яч був заблокований «в підлогу». Перед самим приземленням на майданчик суперника м'яч торкнувся стопи блокуючого гравця, яка знаходилась на підлозі атакуючої команди. 1-ий суддя зарахував вірне блокування. Це правильне рішення?</p>	<p>Так, це рішення вірне. Правило 11.2.1</p>
<p>3.41 (3.42/2018) Після правильного блокування гравцем команди Б у просторі команди А м'яч відскочив паралельно сітці, та був атакований «в підлогу» іншим гравцем команди Б, який також виконував блокуючі дії у просторі команди А. Під час цих дій м'яч не переходив у простір команди Б. Хто повинен подавати наступним?</p>	<p>Команда А. Дії другого гравця команди Б не можуть вважатися блокуванням, тому що м'яч рухався від блокуючого його ж команди, тому він виконав не блокування, а атакуючий удар по м'ячу у просторі суперника – це вважається помилкою. Правила 11.1.2, 14.1.1, 14.2, 14.3</p>
<p>3.42 (3.43/2018) Чи може атакуючий гравець виконати удар по м'ячу, який рухається від його партнера по команді двома руками, як при блокуванні, направляючи м'яч на майданчик суперника?</p>	<p>Такі дії можливі, якщо не було подвійного торкання, або м'яч не було схоплено та/або кинуту. Контакт з м'ячем повинен відбуватись в ігровому просторі атакуючої команди, а не в просторі суперника.</p>
<p>3.43 (3.44/2018) М'яч декілька разів торкнувся голови та рук блокуючих гравців. Це дозволені дії?</p>	<p>Якщо це було блокування, а не послідовні дії – ці торкання вважаються одним блоком. Після виконання блоку, команда має право зробити ще 3 торкання м'яча. Правила 9.1, 14.2, 14.4.1</p>
<p>3.44 (3.45/2018) Гравець задньої лінії команди А завершив атакуючий удар по м'ячу, який знаходився вище верхнього краю сітки зі своєї передньої зони. У той же час гравець команди Б здійснив блокування (одночасне торкання) в просторі атакуючої команди. Яка з команд здійснила помилку?</p>	<p>Це була подвійна помилка, тому розігрування повинно бути переграно. Гравець задньої лінії здійснив помилку, коли завершив атакуючий удар по м'ячу, який знаходився вище верхнього краю сітки зі своєї передньої зони. Одночасно з тим, блокуючий гравець також здійснив помилку, тому що виконав блокування у просторі атакуючої команди одночасно з ударом атакуючого гравця. Правила 13.3.1, 13.3.3, 14.1.1, 14.6.1, 14.6.2</p>
<p>3.45 (3.46/2018) Гравець задньої лінії знаходився на відстані від групового блоку нижче верхнього краю сітки та торкнувся м'яча. Це було невірне блокування?</p>	<p>Ні. Гравець не був частиною групового блоку та знаходився нижче верхнього краю сітки коли торкнувся м'яча. Тому його дії не розцінюються як блокування. Цей контакт з м'ячем вважається першим командним торканням. Правила 9.3.1, 14.1.1</p>

<p>3.46 (3.47/2018) Блокуючий гравець торкнувся м'яча нижче верхнього краю сітки, але в той же час частина його руки знаходилась над сіткою. Це блокування?</p>	<p>Так – тому що частина тіла гравця знаходилась вище верхнього краю сітки. Його команда має право зробити ще три торкання м'яча. Правила 9.1, 14.1.1, 14.4.1</p>
<p>3.47 (3.48/2018) Блокуючий торкнувся м'яча коли вже приземлився після блокування, він повністю знаходився нижче верхнього краю сітки. Коли він другий раз вдарив м'яч, суддя зафіксував помилку – «подвійне торкання». Це вірне рішення?</p>	<p>Так, рішення вірне. В момент контакту з м'ячем жодна з частин тіла не знаходилась вище верхнього краю сітки. Тому такі дії не вважаються блокуванням а визначаються, як перше командне торкання, відповідно наступне торкання м'яча призвело до помилки – «подвійне торкання». Правила 9.1, 14.1.1, 14.4.1</p>
<p>3.48 (3.49/2018) Помилка атакуючого удару гравцем задньої лінії відбулась одночасно зі спробою Ліберо виконати блокування – яка помилка фіксується першою?</p>	<p>Атакуючий удар стає помилковим в той момент, коли м'яч повністю перейшов площину сітки або торкнувся блоку. Спроба Ліберо виконати блокування почалася до того моменту, коли атакуючий удар став помилковим, тому Ліберо здійснив помилку першим. Правило 19.3.1.3</p>
<p>3.49 (новий) ВІДЕО Гравець команди А атакував м'яч, який було заблоковано гравцем команди Б. Після торкання блоку м'яч пересік нижній простір (під сіткою) і приземлився на майданчик команди Б. Яка команда виграла розігрування?</p>	<p>Це слід вважати ідеальним блоком, розігрування виграла команда Б.</p>
<p>3.50 (новий) ВІДЕО Гравець атакувала м'яч ЗА, але волосся (хвіст) блокуючої торкнулося м'яча. Торкання підтверджено кадрами відеоперегляду. 1-ий суддя прийняв рішення „торкання м'яча” та право подачі перейшло до атакуючої команди. Чи рішення судді вірне?</p>	<p>Ні. Торкання сітки волоссям не вважається помилкою, якщо це торкання не впливає на гру. Дотримуючись послідовності цього підходу, торкання волосся блокуючої не вважається торканням на блоці. Розігрування повинна була виграти блокуюча команда.</p>
<p>3.51 (новий) ВІДЕО М'яч відскочив високо від блоку команди А, після чого повернувся в простір суперника. Там гравець, біля сітки, дотягнувшись до верхнього краю сітки, вдарив по м'ячу, який відскочив від верхньої стрічки і той самий гравець вдарив його знову. Це дозволено?</p>	<p>Так, 1-ий суддя прийняв правильне рішення про продовження розігрування. Якщо гравець знаходиться біля сітки і витягує руку над нею, щоб вдарити м'яч, що йде від суперника, ця дія може бути блокуванням або атакуючим ударом. Під час суддівства слід враховувати положення рук(-и) гравця або іншої частини тіла, не зважаючи на висоту при контакті з м'ячем. Удар гравця вважається "блоком", якщо гравець</p>

	<p>тягнеться рукою над сіткою, щоб перехопити м'яч однією або двома руками без класичного замаху/удару (див. Випадок 3.54). На підставі вищезгаданого тлумачення, ситуацію, показану на відео, слід розглядати як блокування, тобто дозволена дію.</p>
--	--

<p>3.52 (новий) ВІДЕО М'яч заблоковано безпосередньо в майданчик. Перш ніж м'яч приземлився на майданчик суперника, він торкнувся стопи центрального блокуючого, який вже стояв на підлозі, та не мав наміру бити по м'ячу. Якби не було торкання стопи, м'яч приземлився б у майданчик на стороні команди Б. Чи може торкання центрального блокуючого розглядатись як втручання у гру суперника?</p>	<p>Ні. Оскільки торкання стопи центрального блокуючого м'ячем було ненавмисним і гравець вже знаходився на підлозі - він не зробив помилки. Однак, якщо торкання суперником здійснено вище ігрової поверхні, це вважається потенційною грою з м'ячем, тобто здійснено помилку «втручання у гру суперника».</p>
--	--

<p>3.53 (новий) ВІДЕО Зв'язуючий гравець задньої лінії біля сітки вистрибнув спиною до сітки в момент атакуючого удару суперника, в результаті якого м'яч потрапив зв'язуючому в голову, яка знаходилась вище верхнього краю сітки. Чи можливо цю дію вважати як помилку блокування?</p>	<p>Дія зв'язуючого є блоком, якщо одночасно виконуються три умови:</p> <ul style="list-style-type: none"> - гравець знаходиться біля сітки; - м'яч йде від суперника; - частина тіла гравця вище верхнього краю сітки. <p>Не має значення в якому напрямку гравець стоїть/стрибає. Якщо суддя вирішує, що виконано 3 умови, дія вважається блокуванням (в даному випадку помилковим).</p>
---	--

<p>3.54 (новий) ВІДЕО Гравець команди Б направив м'яч супернику. Гравець команди А, який знаходився біля сітки, витягнув руку над сіткою та вдарив по м'ячу, після цього м'яч відскочив від верхнього краю сітки і той самий гравець вдарив його знову. Чи вірне рішення 1-го судді, який дозволив продовжити розігрування?</p>	<p>Ні. Ситуація схожа, але відрізняється від випадку 3.51. Якщо гравець, який знаходиться біля сітки та виносить руку над сіткою, вдарить по м'ячу, що йде від суперника, дія може вважатися як блокування або атакуючий удар. Під час суддівства слід враховувати положення рук(и) гравця або іншої частини тіла, але висота м'яча не має значення. Удар гравця вважається атакою, тобто першим командним торканням, якщо гравець використовує класичний замах/активний рух руки, як показано на відео, а потім виконує удар по м'ячу, спрямовуючи його на сторону суперника. Тому, якщо гравець для цього першого удару виконує цілеспрямований атакуючий удар, а потім знову виконує удар по м'ячу, що відскочив від сітки, він/вона робить помилку «подвійне торкання». Виходячи з вищезазначеної інтерпретації, ситуацію, проілюстровану</p>
--	---

	на відео, слід розглядати як "Подвійне торкання", тобто помилку. Розігрування слід негайно зупинити – очко та право подачі отримує команда Б.
--	---

РОЗДІЛ 4 – ПЕРЕРВИ, ЗАТРИМКИ І ІНТЕРВАЛИ

ЗАМІНИ

<p>4.1 ВІДЕО Два гравці увійшли в зону заміни. Після того, як цей запит був підтверджений секретарем, тренер вирішив провести тільки одну заміну. Які дії 2-го судді?</p>	<p>Ці дії дозволені доки не спричиняють затримки. Тому 2-ий суддя просто проводить одну заміну. Секретар несе відповідальність за запис замін, які фактично відбулись. У такому випадку 2-ий суддя повинен ретельно перевірити, скільки замін було зафіксовано в протоколі, незалежно від того, використовується паперовий чи електронний протокол. Правила 15.10.2, 15.10.3а, 15.10.4, 16.1</p>
<p>4.2 Один гравець увійшов в зону заміни, секретар сповістив про це базером, в той же час другий гравець тільки залишив місце розминки та намагався увійти у зону заміни. Скільки замін дозволено провести у даному випадку згідно Правил?</p>	<p>Момент запиту заміни – вхід гравця(ів) в зону заміни. В цьому випадку 2-ий суддя повинен провести тільки заміну гравця, який увійшов у зону заміни. Друга заміна повинна бути відхилена, тому що вона не є складовою частиною подвійної заміни. В цій ситуації 2-ий суддя може зупинити гравця до входу в зону заміни, для запобігання неправильного запиту. Таким чином, 2-ий суддя проявляє «мистецтво суддівства». Правила 15.10.3а, 15.10.3б, 15.11.1.3</p>
<p>4.3 (новий) ВІДЕО Розігрування довелося зупинити через травму гравця команди А. Після оперативної медичної допомоги на майданчику, травмованого гравця було визнано готовим до гри. Перед свистком на наступну подачу команда А зробила запит заміни. Чи це дозволено?</p>	<p>Якщо розігрування було перерване через травму або зовнішнє втручання, наприклад, м'яч викотився на майданчик, розірвалась сітка, несправність електропостачання тощо, не можна робити запит будь-якої звичайної ігрової перерви, за виключенням вимушеної заміни травмованого чи видаленого/дискваліфікованого гравця. Методичні вказівки та інструкції п.6 та п. 15.8</p>
<p>4.4 Гравець увійшов у зону заміни з невірною табличкою (наприклад, зі своїм власним номером) для заміни. Він деякий час намагався отримати вірну табличку. 1-ий суддя застосував до</p>	<p>Ні, рішення не вірне. Якщо у змаганнях використовуються таблички заміни, то гравець повинен увійти у зону заміни з «вірною табличкою». В іншому випадку це заплутує секретаря, команди та глядачів - та, ймовірно, створює затримку. Таким чином, запит заміни</p>

<p>команди санкцію за затримку часу, але дозволив провести заміну. Це вірне рішення 1-го судді?</p>	<p>повинно бути відхилено, та застосовано санкцію за затримку. Правила 15.10.3а, 16.1.1, 16.2</p>
<p>4.5 Якщо гравець увійшов у зону заміни одночасно зі свистком на подачу, чи повинен 2-ий суддя провести цю заміну?</p>	<p>Це один із типових випадків неправильного запиту – його повинно бути відхилено та гру продовжено. Однак, якщо гра зупинилась через цей запит (гравець на майданчику направився у зону заміни, чи команди чекали на рішення судді тощо) – це вважається затримкою. Розігрування повинно бути зупинено свистком, заміна відхиляється, та команда отримує санкцію за затримку часу. Таку ж процедуру повинно бути виконано, якщо це повторення неправильного запиту тією ж командою, що вважається затримкою гри. Правила 15.10.3а, 16.2</p>
<p>4.6 Гравець №8 увійшов у зону заміни з табличкою з номером 10. Тренер наполягав на заміні гравця № 9. Після короткого спілкування, заміна була відхилена та команда отримала санкцію за затримку. Це вірне рішення?</p>	<p>Рішення було вірне. Тільки заміна гравця №10 на гравця №8 була б вірною. Через те, що була показана не вірна табличка, це привело до затримки часу, суддя вірно застосував санкцію за затримку. Заміну повинно бути відхилено. Правила 16.1.1, 16.2</p>
<p>4.7 Гравець отримав травму та був замінений виключною заміною. Під час тієї ж ігрової перерви, команда зробила запит звичайної заміни. 2-ий суддя задовольнив цей запит. Чи рішення 2-го судді вірне?</p>	<p>Так, рішення 2-го судді вірне. Перший гравець був замінений виключною заміною через те, що отримав травму, тому у команди все ще залишається право зробити запит звичайної заміни під час тієї ж ігрової перерви. Правило 15.7</p>
<p>4.8 Гравець №6 дискваліфікований до кінця матчу та замінений на гравця №7. Це була перша заміна у партії для команди А, на лаві ще залишалось три гравці. Під час наступного розігрування гравець №7 отримав травму та не міг більше продовжувати гру. Яким чином повинна продовжитись гра?</p>	<p>Через те, що травмований гравець №7 не міг бути замінений за допомогою звичайної заміни, хоча це була тільки друга заміна для цієї команди в даній партії, гравець №7 повинен бути замінений виключною заміною. Правила 15.7, 15.8</p>
<p>4.9 Гравець, записаний у стартовому розташуванні отримав травму до початку матчу. Чи можлива заміна до початку матчу?</p>	<p>Так – але ця заміна повинна відбутися формально, тому головний тренер команди повинен показати офіційний жест заміни, та вона записується в протокол як звичайна заміна. Правила 7.3.2, 7.3.4</p>

<p>4.10 Гравець №7 команди А знаходився на майданчику в момент, коли мав знаходитись на лаві команди. Команда А вже використала всі 6 дозволених заміні. Зважаючи на те, що в команди більше не залишилося заміні, яку процедуру повинні провести судді?</p>	<p>Через те, що команда А порушила розташування, яке було викликане неправильною заміною, застосовується процедура Правила 15.9.2:</p> <p>а) команда Б отримує очко та право подачі;</p> <p>б) заміна виправляється. На майданчик повинен вийти «вірний» гравець. Це виправлення не вважається заміною;</p> <p>в) всі очки, набрані командою А, коли гравець №7 знаходився на майданчику, повинні бути скасовані, очки команди Б зберігаються;</p> <p>г) Команда А більше не отримує жодних санкцій.</p> <p style="text-align: right;">Правило 15.9.2</p>
<p>4.11 Після того, як команда Б використала 5 заміні, два гравці увійшли в зону заміни. Що повинен зробити 2-ий суддя в такому випадку?</p>	<p>2-ий суддя повинен нагадати головному тренеру, що в нього залишилась можливість провести тільки одну заміну, та уточнити, яку з заміні головний тренер хоче зробити.</p> <p>Якщо це не привело до затримки часу, то друга заміна відхиляється як «невірний запит», який реєструється в протоколі.</p> <p style="text-align: right;">Правила 15.5, 15.6, 15.11, 16.1</p>
<p>4.12 Команда зробила дві заміни. Коли секретар перевіряв заміни, він помітив, що тільки одна з заміні є вірною. Що повинен зробити 2-ий суддя?</p>	<p>2-ий суддя проводить тільки одну вірну заміну. Друга заміна відхиляється, не дивлячись на те, була вона першою або другою.</p> <p>За запит неправильної заміни команда отримує санкцію за затримку часу.</p> <p style="text-align: right;">Правило 15.6, 16.1.3</p>
<p>4.13 Секретар відхилив запит заміни команди, натиснувши другий раз базер. Коли 2-ий суддя перевіряв протокол, з'ясувалося, що це був вірний запит заміни та виправив ситуацію. Це створило досить нервову ситуацію. Як повинен діяти 2-ий суддя?</p>	<p>2-ий суддя діяв вірно у даному випадку. Однак, зміна рішень може призвести до дуже негативного ставлення до всього суддівського корпусу.</p>
<p>4.14 Гравець увійшов в зону заміни готовий увійти у гру. Гравець, який знаходився на майданчику відмовлявся від своєї заміни. Ця ситуація вважається затримкою? Чи повинна бути відмінена така заміна?</p>	<p>Так, це затримка гри.</p> <p>Однак, у даному випадку, заміну необхідно дозволити, тому що гравець, який увійшов у зону заміни, виконав усі умови для проведення заміни і його дії не викликали затримку часу.</p> <p>Однак, коли гравець заміни не готовий увійти у гру і це призводить до затримки, заміну необхідно відхилити та застосувати санкцію за затримку часу.</p>

<p>4.15 Якщо листок стартового розташування не співпадає з позиціями гравців на майданчику, що повинен зробити 2-ий суддя?</p>	<p>2-ий суддя повинен показати листок стартового розташування головному тренеру та запитати, що той хоче зробити. Якщо головний тренер хоче залишити гравців, які перебувають на майданчику, він повинен зробити заміну при рахунку 0:0. Це один з випадків, коли головний тренер повинен показати жест заміни, щоб уникнути будь-яких непорозумінь. 2-ий суддя також повинен формально виконати цю заміну, щоб ця ситуація стала зрозумілою для всіх.</p>
<p>4.16 Гравець №6, готовий увійти у гру, зайшов у зону заміни під час ігрової перерви. Секретар підтвердив запит, натиснувши базер. У цей же час головний тренер команди змінив своє рішення та сказав гравцю повернутись до місця розминки. Чи повинна бути проведена ця заміна та яку процедуру необхідно виконати?</p>	<p>Запит заміни був вірним та секретар його підтвердив натиснувши базер. Через цей запит гра зупинилась. Немає необхідності проводити цю заміну, але команда повинна отримати санкцію за затримку часу. Правила 15.10.3а, 15.10.3в, 16.1.1</p>
<p>4.17 ВІДЕО Після свистка на подачу гравець увійшов в зону заміни. Секретар проігнорував це та гра продовжилась. Після закінчення розігрування 2-ий суддя сповістив секретаря про те, що команда зробила неправильний запит і його необхідно записати в протокол. Це була вірна процедура?</p>	<p>2-ий суддя діяв вірно. Це типовий випадок неправильного запиту, який повинен бути записаний у протокол. Якщо це вже не перший неправильний запит, команда повинна отримати санкцію за затримку часу. Правила 15.11.2, 16.1.1</p>
<p>4.18 Якщо секретар помилково натиснув базер для виконання заміни (після свистка на подачу/гравець не увійшов у зону заміни), чи вважається це неправильним запитом команди?</p>	<p>Через те, що це помилка секретаря, такий випадок не повинен розглядатись як неправильний запит або затримка гри. Правила 15.10.3а, 15.10.3с</p>
<p>4.19 На майданчику знаходився незареєстрований гравець. Яка процедура повинна відбутись?</p>	<p>Обов'язком головного тренера і капітана команди є контроль та підтвердження своїм підписом складу гравців у протоколі. Незареєстровані гравці повинні відразу ж залишити ігровий майданчик. Усі очки набрані командою, коли такий гравець(і) знаходився/лись на майданчику, скасовуються, суперник отримує очко та право подачі.</p>

	<p>Якщо таку помилку виявлено після закінчення партії, ця команда програє партію. Якщо помилка виявлена після закінчення матчу, матч програє команда, яка здійснила помилку.</p> <p>Правила 4.1.3, 4.2.2, 5.1.1, 5.2.2, 7.3.5.4, 15.9.2</p>
<p>4.20 Під час ігрової перерви приймаюча команда А зробила запит заміни. Після цього команда Б отримала зауваження, що призвело до переходу команди А. Після цього команда А зробила запит нової заміни. Це можливо?</p>	<p>Так, тому що між двома замінами команди А фактично відбулося завершене розігрування.</p> <p>Правило 15.2.2</p>
<p>4.21 Перевіряючи картку стартового розташування 2-ий суддя помітив, що Ліберо записаний у стартовому розташуванні. Він попросив тренера виправити помилку та проінформував про це секретаря. Після цього матч почався. Це вірна процедура?</p>	<p>У цьому випадку 2-ий суддя повинен запитати у тренера нову картку стартового розташування, в якому повинна бути замінена лише одна позиція, в якій знаходився Ліберо. Після того, як 2-ий суддя перевірить гравців на майданчику, згідно нової картки розташування, він може дозволити Ліберо вийти на майданчик.</p> <p>Правило 7.3.5.2</p>
<p>4.22 ВІДЕО Команда зробила запит заміни, який було відхилено через невірну табличку. Ці дії призвели до санкції за затримку часу – команда отримала зауваження за затримку (раніше вона вже мала попередження). Чи може команда зробити новий запит заміни?</p>	<p>Так. Зауваження (не попередження) розцінюється як завершене розігрування, тому команда може зробити новий запит заміни.</p> <p>Правила 6.1.3, 15.2.1, 15.11.1.3</p>
<p>4.22.1 (новий) ВІДЕО Команда зробила запит подвійної заміни. Один з гравців увійшов у зону заміни, готовий увійти у гру, тим часом інший гравець тільки обирав табличку для заміни. По завершенні реєстрації першої заміни, другий гравець знаходився у зоні заміни, готовий увійти у гру. Чи вірно судді дозволили провести дві заміни?</p>	<p>Так. Судді добре застосували новий підхід до виконання подвійної заміни. Якщо дії гравців не призводять до затримки часу, то судді повинні бути гнучкими у проведенні таких заміни.</p> <p>Методика суддівства волейболу</p>
<p>4.22.2 (новий) ВІДЕО Гравець увійшов у зону заміни з табличкою, але був одягнутий в спортивну кофту. Під час заміни він помітив це, швидко зняв кофту та віддав її гравцю, який залишав майданчик. Це вірна процедура заміни?</p>	<p>Ні. Гравець, який виходить на заміну, повинен бути готовий увійти у гру в момент запиту заміни. Гравець у тренувальній кофті не може вважатись готовим увійти у гру, тому цей запит повинно бути відхилено та застосовано санкцію за затримку часу.</p>

ТАЙМ АУТИ (ТА) ТА ТЕХНІЧНІ ТАЙМ АУТИ (ТТА)

Технічні тайм аутти не використовуються в змагання ГО ФВУ, тому цей розділ не включено.

НЕПРАВИЛЬНИЙ ЗАПИТ**4.25** [ВІДЕО](#)

Чи може команда зробити запит заміни до та після ТА, якщо всі запити відбуваються під час однієї ігрової перерви?

Ні – тільки два послідовних ТА може відбутись під час однієї ігрової перерви. Дві послідовні заміни НЕ дозволяються, запит другої заміни буде вважатись неправильним запитом.

Правила 15.3.1, 15.3.2, 15.10.3а, 15.11.3.1, 25.2.2.6

4.26 [ВІДЕО](#)

Головний тренер зробив запит третього ТА, 2-ий суддя задовільнив його. Одночасно секретар помітив, що це третій ТА для цієї команди та сповістив про це 2-ого суддю. Яка процедура повинна бути виконана?

Зазвичай такий випадок є неправильним запитом – але в цій ситуації відбулась затримка гри. ТА повинно бути негайно скасовано, гравці повертаються на майданчик. Суддя повинен попередити ігрового капітана про затримку та застосувати санкцію за затримку часу.

Правила 15.11.1.4, 16.1.5, 25.2.2.6

4.27

Чи може команда зробити неправильний запит після отримання санкції за затримку часу?

Так, це можливо. Хоча це не типовий випадок, але команда може отримати санкцію за затримку часу без попереднього неправильного запиту. Правила розрізняють випадки неправильного запиту та затримок часу. Тому, незважаючи на те, що команда вже була покарана санкцією за затримку часу, деякі дії є тільки неправильним запитом та не додаються до попередніх санкцій за затримку часу.

Правила 15.5, 16.1

4.27.1

Чи дозволено робити запит ТА або заміни, якщо перед цим запит звичайної ігрової перерви відхилено та накладено попередження за затримку часу?

Ні. У цьому випадку повинно відбутись одне завершене розігрування до того, як команда знову зможе зробити запит звичайної ігрової перерви (крім виключної заміни). Якщо команда робить такий запит, це повинно вважатись неправильним запитом.

Методика суддівства волейболу

ТРАВМИ**4.28** [ВІДЕО](#)

Судді повинні дуже обережно ставитись до будь-яких травм, включаючи

<p>Чи може гравець продовжувати гру з носовою кровотечею?</p>	<p>кровотечу. Якщо немає можливості негайно надати допомогу (зупинити кровотечу), травмований гравець має бути замінений або заміщений –доки не зупиниться кровотеча та кров не буде видалена з форми.</p> <p>Гравцю, який виходить на заміну у цьому випадку надається достатньо часу щоб зняти спортивний костюм та увійти у гру. 1-ий суддя повинен виконати цю процедуру без жодних наслідків для команди, таких як санкція за затримку часу або необхідність запиту звичайної ігрової перерви.</p> <p>Правила 4.4, 15.5, 15.10.2, 15.10.3а, 17.1.1</p>
<p>4.29 ВІДЕО Ліберо травмував руку, граючи у захисті. Після коротких відновлювальних процедур, Ліберо заявив, що може продовжувати гру. Суддя відновив матч та Ліберо продовжив грати. Це вірне рішення 1-го судді?</p>	<p>Рішення 1-го судді вірне. Задля безпеки гравця, 1-ий суддя повинен негайно зупинити розігрування, як тільки відбулась травма та дозволити лікарю команди та/або його помічнику вийти на майданчик. Якщо травма виявляється досить важкою, гравець повинен бути переміщений з майданчика принаймні на одне розігрування.</p> <p>Головне завдання 1-го судді - надати гравцю та/або лікарю достатньо часу для розуміння важкості травми.</p> <p>Правила 15.7, 17.1.2</p>
<p>4.30 ВІДЕО Під час виконання заміни два гравці зіштовхнулися, та у гравця, який виходив на заміну сталася кровотеча з носу. Яка процедура повинна відбутись?</p>	<p>Перш за все, суддя повинен запросити лікаря. Гру необхідно зупинити. Якщо гравець не може відновитись, потрібно провести ще одну заміну, незважаючи на те, що це друга послідовна заміна під час однієї ігрової перерви. Якщо звичайну заміну провести не можливо, проводиться виключна заміна.</p> <p>Правило 15.11.1.3</p>
<p>4.31 Капітан команди отримав травму до початку матчу. Як повинна бути вирішена така ситуація?</p>	<p>Вирішення подібної ситуації залежить від моменту, коли відбулась травма. Головний принцип записаний Правилі 4.1.3, коли протокол підписаний капітаном команди та головним тренером, тобто після жеребкування, команда не може вносити жодних змін у склад команди.</p> <p>Ґрунтуючись на цьому, якщо травма капітана команди відбулась до жеребкування та він не може продовжувати гру, головний тренер повинен призначити нового капітана</p>

	<p>команди, розмістивши смужку під його номером та обвівши в коло його номер у протоколі. Цей новий капітан команди отримує всі обов'язки та права, а також представляє свою команду на жеребкуванні.</p> <p>Якщо травма капітана команди відбулась після жеребкування, головний тренер не має права обирати нового капітана команди. Однак він повинен вибрати «виконуючого обов'язки капітана команди», який отримує права та обов'язки капітана команди та підписує протокол після гри.</p> <p>В будь-якому з цих випадків, факт травмування повинен бути записаний у протоколі.</p> <p>Правила 4.1.3, 5.1, 5.2.1, 5.2.2, 19.4.2.5, 25.2.2.7</p>
--	--

<p>4.32 Після заміни команди А наступне розігрування було перерване через травмування гравця команди А – він не зміг більше продовжувати гру. Не дивлячись на те, що між двома замінами не було завершеного розігрування, чи можна провести заміну травмованого гравця?</p>	<p>Так, це дозволено. У такому випадку дозволено робити запит другої заміни без завершеного розігрування через форс-мажорні обставини, тому дозволено замінити травмованого/хворого гравця на майданчику шляхом заміни.</p> <p>Правило 15.11.1.3</p>
--	---

<p>4.33 ВІДЕО Як повинна відбутись процедура заміни, якщо травмований гравець не може формально виконати процедуру заміни через зону заміни (наприклад, якщо гравця винесли з майданчика)?</p>	<p>Для того, щоб всі зрозуміли, яка заміна відбулась, гравець повинен увійти в зону заміни з табличкою травмованого гравця. 2-ий суддя повинен забрати цю табличку та повернути її на місце.</p> <p>Правило 15.11.1.3</p>
--	--

ЗАТРИМКИ ГРИ

<p>4.34 1-ий суддя дозволив командам вийти на майданчик перед початком третьої партії. Одна з команд ніяк не зреагувала на це. 1-ий суддя застосував до цієї команди санкцію за затримку часу. Після цього команда вийшла на майданчик. Це було вірне рішення 1-го судді?</p>	<p>Так, 1-ий суддя прийняв вірне рішення. Коли суддя свистком викликає команди на майданчик, вони повинні зайняти свої позиції. Якщо команда не реагує, 1-ий суддя повинен застосувати попередження за затримку часу, яке реєструється у протоколі. Якщо після цього команда ніяк не реагує, 1-ий суддя повинен застосувати санкцію зауваження за затримку часу. Якщо й після цього команда не виходить на майданчик, вона оголошується такою, що відмовилась грати та програє матч з рахунком 0:3 (0:25, 0:25, 0:25).</p>
--	--

	Якщо команда повільно повертається на майданчик після ТА, застосовується аналогічна процедура. Правила 6.4.1, 16.1
--	--

4.35 Чи повинна команда отримати санкцію за затримку часу, якщо її гравці збираються разом на майданчику між розігруваннями?	1-ий суддя не повинен надавати занадто багато часу для того, щоб гравці зайняли свої позиції на майданчику. Однак, він повинен дозволити прояв відповідних емоцій, але не затримку гри. 1-ий суддя повинен спонукати команду зайняти свої м'ясця на майданчику. Якщо він зрозуміє, що гравці використовують таку поведінку як засіб для затримки гри, команда повинна отримати санкцію за затримку часу. Правила 16.1.2, 16.1.5
--	---

4.36 Гравець відмовляється продовжувати гру через вологу пляму на майданчику. Які дії 1-го судді?	Обов'язком 1-го судді є прийняття рішень щодо запитів гравців на протирання підлоги, і якщо вони, очевидно, затягують гру – це є предметом санкції. «Швидкі протиральники» повинні прибрати вологу пляму з підлоги. Гравці також можуть використовувати власні маленькі рушники для протирання підлоги. Якщо 1-ий суддя бачить необхідність витерти підлогу, він просить протиральників це зробити. 1-ий суддя відповідає за проведення матчу. Якщо після цього команда все ще відмовляється продовжувати гру, суддя може застосувати санкцію за затримку часу або оголосити команду такою, що не з'явилась. Правила 1.5, 5.1.2.2, 6.4.1, 16.2
---	---

4.37 Під час інтервалу між партіями, вся команда пішла у свою роздягальню та повернулась через 5 хвилин. 1-ий суддя застосував санкцію за затримку часу та гра продовжилась. Реакція судді вірна?	По-перше, команді не дозволено залишати зону змагань без дозволу суддів. Незважаючи на це, після 2 хв 30 сек, 2-ий суддя повинен піти до команди та попередити її, що необхідно терміново з'явитись на майданчику або команду буде оголошено такою, що не з'явилась. Коли команда повернеться на майданчик, 1-ий суддя повинен застосувати санкцію за затримку часу. Правила 4.2, 6.4.1, 6.4.2, 18.1
---	--

ЗОВНІШНЯ ПЕРЕШКОДА

4.38 Як повинен діяти 1-ий суддя, якщо глядачі заважають продовжувати матч?	1-ий суддя повинен зупинити матч, організатори та/або Технічний делегат повинні вжити заходи для відновлення
---	---

	<p>порядку. Це втручання повинно бути записано у протокол гри.</p> <p style="text-align: right;">Правила 17.2, 17.3</p>
<p>4.39 ВІДЕО Після гри в захисті у вільній зоні за лицьовою лінією, м'яч потрапив у телевізійний кран, який проник в ігровий простір. Судді зупинили гру. Як 1-ий суддя повинен розв'язати цей випадок – м'яч «ЗА» чи зовнішня перешкода?</p>	<p>Гравці мають перевагу у грі з м'ячем в ігровому просторі. Якщо м'яч торкнувся зовнішнього предмету або людини, які проникли в ігровий простір (наприклад кран телевізійної камери або журналіст схопив м'яч, тощо), це повинно розглядатись як зовнішня перешкода та розігрування переграється.</p> <p>На відео Ліберо намагався дістати м'яч та продовжити розігрування, але стріла крана ТВ-камери завадила йому це зробити. Цю ситуацію слід розглядати, як «зовнішню перешкоду» та розігрування повинно бути переграно. Якщо траєкторія м'яча спрямована до глядачів і жоден гравець не міг його дістати, то це не зовнішнє втручання - суддя фіксує м'яч ЗА.</p> <p style="text-align: right;">Правило 17.2</p>
<p>4.40 ВІДЕО Під час виконання підготовки до атакуючого удару гравець загубив один кросівок, який відлетів у передню зону. Гравець виконав удар, але його команда програла розігрування. Після завершення розігрування гравець запитав дозволу у судді вдягти свій кросівок. Судді не втручались у перебіг подій ані під час, ані після розігрування. Як судді повинні діяти в такій ситуації?</p>	<p>Головний принцип-безпека гравців. Якщо судді бачать, що «загублене» взуття створює небезпеку, вони повинні зупинити гру.</p> <p>Оскільки було зрозуміло, що гравець «загубив» кросівок не навмисно, його запит не повинен розцінюватись як затримка гри.</p> <p style="text-align: right;">Правило 17.2</p>
<p>4.41 ВІДЕО Щоб дістати м'яч, гравець біжить та зіштовхується з суддівською вишкою. Чи необхідно зупинити розігрування та переграти його?</p>	<p>Ні. Суддя повинен оцінити, чи таке втручання вплинуло на його роботу. Якщо суддя не може нормально продовжувати роботу, розігрування зупиняється та переграється. Якщо зіткнення не вплинуло на роботу 1-го судді, розігрування продовжується.</p> <p style="text-align: right;">Правило 17.2</p>
<p>4.42 (новий) ВІДЕО Під час гри, через неуважність подавальника, м'яч викотився на майданчик. На ситуацію не зреагував ні 1-ий суддя, а ні 2-ий. Після закінчення розігрування 1-ий суддя вирішив переграти розігрування через зовнішнє втручання. Це було правильне рішення?</p>	<p>Основний принцип - безпека гравців. Таким чином, якщо судді фіксують другий м'яч на майданчику або м'яч прямує до майданчика, вони повинні зупинити розігрування.</p> <p>Якщо другий м'яч було навмисне кинуте на поле членом команди, логіка повинна бути такою ж самою, але ця дія повинна розглядатись як агресія, що призводить до дискваліфікації члена команди.</p>

РОЗДІЛ 5 – ЛІБЕРО

<p>5.1 Чи може Ліберо вийти на майданчик без дозволу 2-го судді, але після того, як вже перевірено стартове розташування до початку партії?</p>	<p>Так, Ліберо може це зробити. Гравець стартового розташування повинен знаходитись на майданчику в момент перевірки стартового розташування. Як тільки 2-ий суддя перевіряє розташування, Ліберо може замістити будь-якого гравця задньої лінії. Команда може почати гру як з Ліберо на майданчику, так і без нього. Правила 19.3.2.4, 19.3.2.8, 24.3.1</p>
<p>5.2 Після використання 6 замін гравець на майданчику отримав вилучення, а Ліберо знаходився на лавці команди. Як продовжувати матч?</p>	<p>Вилучений/видалений гравець повинен бути негайно замінений за допомогою звичайної заміни. Якщо це неможливо зробити, команда оголошується в неповному складі та програє партію. Правила 6.4.3, 15.7, 15.8</p>
<p>5.3 Чи може Ліберо увійти у гру через регулярну заміну замість травмованого гравця?</p>	<p>Ні. Ліберо не може брати участь у жодних замінах, як звичайних, так і виключних. Правила 15.5, 15.7, 17</p>
<p>5.4 Ліберо знаходився на майданчику замість гравця №5, та був вилучений до кінця партії. Як правильно продовжити гру?</p>	<p>Якщо команда має двох Ліберо, тренер негайно може замістити діючого Ліберо, який отримав вилучення, на другого Ліберо, або гравця №5. Якщо команда має тільки одного Ліберо, вона може обрати наступне:</p> <ul style="list-style-type: none">- Гравець №5 повертається на майданчик та команда продовжує грати цю партію без Ліберо;- Тренер робить перепризначення нового Ліберо з гравців, які у цей час не знаходяться на майданчику, та новий Ліберо може негайно вийти на майданчик замість вилученого Ліберо (через перепризначення перший Ліберо вже не зможе повернутись у гру до кінця матчу) <p>Правила 6.4.3, 19.1.1, 19.3.2, 19.3.2.8, 19.4</p>
<p>5.5 ВІДЕО Чи може заміщення Ліберо відбуватись у той самий час, коли проходить заміна?</p>	<p>Так, тому що заміщення, ні в якому разі, не може розглядатись як заміна. Правила 15.3.2, 19.3.2, 19.3.2.8</p>

<p>5.6 ВІДЕО Ліберо замістив гравця в першій зоні після свистка 1-го судді на подачу, але до удару по м'ячу гравцем, що подає. Які дії 1-го судді?</p>	<p>Якщо це перший випадок у матчі, то 1-ий суддя повинен дозволити розігруванню продовжитись. Після завершення розігрування він/вона повинен повідомити ігрового капітана про те, що це неправильна процедура заміщення. Наступні заміщення із запізненням повинні призвести до негайної зупинки гри та санкції за затримку часу. Однак, заміщення Ліберо залишається в силі. Якщо заміщення Ліберо відбулось після удару по м'ячу гравцем, що подає, 1-ий суддя повинен зупинити розігрування, фіксуючи помилку в розташуванні.</p> <p style="text-align: right;">Правило 19.3.2.5</p>
<p>5.7 Команда зробила неправильне заміщення Ліберо, але це було помічено до удару по м'ячу гравцем, що подає. Як повинна бути вирішена ця ситуація?</p>	<p>Якщо виявлено неправильне заміщення, 2-ий суддя, за допомогою свистка, просить гравця повернутись. Неправильне заміщення скасовується і команда отримує санкцію за затримку часу. Якщо це виявлено пізніше, коли гра вже відновилась, наслідки такі, як і при неправильній заміні.</p> <p style="text-align: right;">Правило 19.3.2.1, 19.3.2.9, 23.2.3</p>
<p>5.8 При спробі дістати м'яч, Ліберо команди (який замістив гравця №4) отримав травму ноги і не міг продовжувати гру. Головний тренер прийняв рішення про необхідність перепризначення новим Ліберо гравця №4. Чи це можливо?</p>	<p>Не відразу. Тренер може перепризначити новим Ліберо одного з гравців (за винятком заміщеного гравця), які не знаходиться на майданчику в момент запиту на перепризначення. Якщо тренер хоче, щоб гравець №4 був новим Ліберо, гравець спочатку повинен повернутись на майданчик, а потім бути замінений звичайною заміною. Після цього його може бути перепризначено новим Ліберо та він може вийти на майданчик після одного завершення розігрування, тому що друге заміщення Ліберо впродовж тієї ж перерви буде помилкою.</p> <p style="text-align: right;">Правила 19.1.3, 19.3.2.2, 19.3.2.8, 19.4.2</p>
<p>5.9 Чи дозволено члену команди бути головним тренером і Ліберо одночасно?</p>	<p>Так. Правила стверджують, що Ліберо не може бути капітаном команди та ігровим капітаном. Правила не забороняють Ліберо бути тренером та інструктувати команду.</p> <p style="text-align: right;">Правила 5.2.3.4</p>

<p>5.10 Помилка двох гравців призвела до того, що Ліберо/заміщений гравець на декілька секунд залишив майданчик (ця подія ще не була записана у протокол заміщення Ліберо), але гравці швидко це помітили та виправили ситуацію. Це вважається заміщенням?</p>	<p>Ні, ці дії не вважаються заміщенням Ліберо, тому що між двома заміщеннями Ліберо повинно відбутись хоча б одне завершене розігрування. Тому, зважаючи на те, що це була очевидна помилка, жодних санкцій до команди не застосовується.</p> <p>Правила 19.3.2.1, 19.3.2.2</p>
<p>5.11 (новий) Команда забула виконати заміщення Ліберо, коли він перейшов у четверту зону. Які дії суддів, коли вони фіксують цю очевидну помилку в розташуванні?</p>	<p>Ліберо не має права грати на передній лінії та він повинен покинути майданчик до переходу в 4 зону.</p> <p>1-ий суддя повинен зачекати з дозволом на наступну подачу на деякий (обґрунтований) час. Якщо заміщення все ще не відбулось, команді необхідно нагадати про їх зобов'язання та зробити заміщення Ліберо, а потім команда повинна отримати санкцію за затримку часу.</p> <p>Правила 19.3.1.1, 26.2.2.1, 26.2.2.2</p>
<p>5.12 Під час офіційної розминки, коли вже картка стартового розташування була заповнена (капітан команди знаходився у стартовому складі) і надана секретарю, Ліберо команди отримав травму. Чи може капітан команди стати новим Ліберо?</p>	<p>Так, це можливо.</p> <p>Згідно з Правилами, Ліберо не може бути капітаном команди чи ігровим капітаном, тому капітан команди повинен передати свої права та обов'язки іншому гравцю і тільки потім може бути перепризначений новим Ліберо. Через те, що капітан команди вже був записаний у стартовому розташуванні команди, необхідно виконати наступну послідовність дій:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виконати звичайну заміну капітана команди іншим гравцем до початку матчу. 2. Головний тренер команди повинен зробити запит на перепризначення нового капітана команди. 3. Перепризначити нового Ліберо. 4. Суддя повинен зробити запит на зміну ігрової форми або використання накидки для Ліберо. 5. Запит до секретаря про наступне: <ul style="list-style-type: none"> - Реєстрація «нового» капітана команди; - Перепризначення «старого» капітана команди у якості Ліберо. <p>Всі деталі цих дій (перереєстрація та перепризначення) повинні бути записані в Протоколі в розділі Примітки.</p> <p>Правила 5, 19.2, 19.3.2.8, 19.4.2.5</p>

<p>5.13 Ліберо залишив майданчик та відразу ж повернувся на нього під час тієї ж самої ігрової перерви (між двома заміщеннями не було завершеного розігрування). Чи це дозволено?</p>	<p>Ні, це типовий випадок неправильного заміщення Ліберо. Під час другого заміщення, 2-ий суддя повинен скасувати його, а 1-ий суддя повинен дати санкцію за затримку часу. Якщо на матчі присутній помічник секретаря, це його обов'язок, контролювати заміщення Ліберо. В цьому випадку, у момент другого заміщення помічник секретаря натискає базер та сповіщає про помилку. Правила 19.3.2.9, 23.2.3</p>
<p>5.14 Заміщений гравець повернувся на майданчик. Після виконання подачі, запасний м'яч вискотився на майданчик та розігрування було зупинено. До свистка 1-го судді для перегравання розігрування, Ліберо намагався вийти на майданчик замість гравця у 6 зоні. 2-ий суддя не дозволив йому це зробити. Чи вірно діяв 2-ий суддя?</p>	<p>Це типовий випадок неправильного заміщення Ліберо, тому що між двома заміщеннями <u>не було завершеного</u> розігрування. Під час другого заміщення 2-ий суддя повинен його скасувати, а 1-ий суддя повинен застосувати санкцію за затримку часу. Правило 19.3.2.1</p>
<p>5.15 Під час матчу Ліберо отримав травму, 2-ий суддя дозволив лікарю та тренеру команди вийти на майданчик для перевірки важкості травмування. Вони вирішили, що Ліберо необхідно залишити майданчик та замість нього вийшов заміщений гравець. Після того, як Ліберо залишив майданчик, він почав стверджувати, що вже відновився і може продовжити гру та наполягав негайно повернутись на майданчик. Судді дозволили Ліберо повернутись та продовжили матч. Чи було це рішення вірним?</p>	<p>Рішення було не вірне. Через те, що відбулась травма, Ліберо був заміщений гравцем, замість якого знаходився на майданчику. У той же момент, Ліберо все ще має право продовжувати гру, тому що він не оголошений таким, що не може продовжувати гру (Правило 19.4.2) В цьому випадку помилкою було дозволити Ліберо знову повернутися на майданчик доки не відбулося хоча б одне завершене розігрування. Це випадок неправильного заміщення Ліберо. Правила 19.3.2.1, 19.3.2.8</p>
<p>5.16 Ліберо команди А травмував руку під час матчу та замість нього був перепризначений новий Ліберо. Травмований Ліберо сидів на лавці команди до закінчення матчу. Чи дозволено це?</p>	<p>Так, травмований Ліберо здатний рухатись та не створював жодної небезпеки для себе та членів своєї команди. Ці обставини є дуже важливими для суддівства. Травмований гравець може залишатись сидіти на лавці команди. Якщо гравцю необхідно надати допомогу, лікар команди повинен розмістити його позаду лавки команди в безпечному місці за межами контрольної зони змагань. Діаграма 1а та Визначення. Правило 19.3.2.8</p>

<p>5.17 Чи може відбутись два заміщення Ліберо під час однієї ігрової перерви для тієї ж команди?</p>	<p>Два заміщення Ліберо під час однієї ігрової перерви для тієї ж команди може відбутися тільки у двох випадках:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Якщо команда (будь-яка) отримала зауваження. 2. Якщо Ліберо, який вийшов на майданчик до початку розігрування отримує травму в цьому ж розігруванні. <p>Правила 6.1.3, 19.3.2.1</p>
<p>5.18 Діючий Ліберо поскаржився на погане почуття. Чи можна зробити перепризначення нового Ліберо?</p>	<p>Якщо команда має двох Ліберо, то у випадку травмування або хвороби одного з них, гру продовжує тільки другий Ліберо. У випадку, коли команда має лише одного Ліберо або другий Ліберо стає таким, що не може продовжувати гру, можливо зробити перепризначення Ліберо.</p> <p>Правила 19.3.2.2, 19.3.2.8</p>
<p>5.19 Секретар записав №15 замість №5 гравцю Ліберо. Головний тренер та капітан команди підписали протокол. Як треба діяти в такій ситуації?</p>	<p>Це адміністративна помилка, яка не повинна мати жодних наслідків для команди. Секретар повинен виправити номер гравця у «Примітках».</p> <p>Правило 19.1.2</p>
<p>5.20 В першій партії Ліберо команди А грав у футболці однакового кольору та дизайну, як у решти команди. Перед початком другої партії тренер команди Б подав протест на цю ситуацію. Яким повинно бути рішення суддів?</p>	<p>Через те що, колір футболки не впливає на гру, результат першої партії не може бути скасований і команда А не повинна отримати жодних санкцій. Однак, до початку другої партії Ліберо повинен змінити свою футболку.</p> <p>Правило 19.2</p>
<p>5.21 Два гравці команди намагались виконати блокування та підстрибнули біля сітки. Між ними знаходився Ліберо, який також підстрибнув, але не дотягнувся до верхнього краю сітки. Однак 2-ий суддя розцінив ці дії як спробу блокування та зафіксував помилку. Це вірне рішення?</p>	<p>Рішення не вірне. Стрибок Ліберо біля сітки не може вважатися ні блокуванням, ні спробою блокування, через те, що жодна частина його тіла не знаходилась вище верхнього краю сітки.</p> <p>Правила 14.1.1, 14.1.2, 14.1.3</p>
<p>5.22 Ліберо залишив майданчик. Під час наступної подачі команда зробила помилку (не виконала подачу впродовж 8 секунд після свистка). Чи може Ліберо повернутись на майданчик?</p>	<p>Так, ця помилка при виконанні подачі вважається завершеним розігруванням. Тому Ліберо може зробити заміщення та повернутись на майданчик.</p> <p>Правила 6.1.3, 19.3.2.1, 19.3.2</p>

5.23

Команда грала з одним Ліберо, головний тренер оголосив його таким, що не може продовжувати гру.

Кого та коли може бути перепризначено новим Ліберо?

За виключенням заміщеного гравця, будь-який гравець, що не знаходиться на майданчику в момент запиту перепризначення, може бути перепризначений новим Ліберо. Перший Ліберо не зможе повернутись у гру до кінця матчу.

Якщо тренер хоче перепризначити новим Ліберо гравця, який вже заміщений, то спочатку такий гравець повинен повернутись на майданчик та бути замінений звичайною заміною.

Якщо діючий Ліберо оголошується таким, що не може грати, він може бути негайно заміщений гравцем замість якого знаходиться на майданчику, а новий перепризначений Ліберо зможе увійти на майданчик тільки після одного завершеного розігрування, інакше це буде вважатись другим заміщенням під час однієї перерви, що є помилкою.

Правила 19.3.2.8, 19.4.2.1, 19.4.2.4

5.24

В команді зареєстровано два Ліберо, №11 та №16. У гравця №16 футболка однакового кольору з формою всієї команди. Команда зробила запит заміни та гравець №16 увійшов у зону заміни, готовий вийти на майданчик. Секретар негайно сповістив, що це неправильний запит заміни.

Що потрібно зробити далі для продовження гри?

Ліберо не має права брати участь ані в звичайній, ані у виключній заміні. Тому такий запит заміни потрібно вважати неправильним. Оскільки ця помилка була виявлена до відновлення гри, запит необхідно відмінити та команда отримує санкцію за затримку часу. Ліберо повинен змінити свою форму.

До початку матчу судді обов'язково повинні перевірити кольори форми та номери гравців обох команд.

Правила 15.5.1, 15.7, 16.1.3, 19.2

5.25

В команді зареєстровано два Ліберо. Після завершення другої партії головний тренер команди заявив, що **обидва** Ліберо не можуть продовжувати матч та зробив перепризначення.

Чи це дозволено?

Так, це дозволено. Правила не забороняють одночасно оголосити двох Ліберо такими, що не можуть грати. Жоден з цих «початкових» Ліберо не зможе повернутись у гру, але вони мають право сидіти на лавці команди або знаходитись в місці розминки.

Правила 19.4.2.1, 19.4.2.2

5.26 **ВІДЕО**

Приймаючи обманний удар зв'язуючого команди Б, Ліберо команди А, знаходився у передній зоні та торкнувся м'яча пальцями однієї руки над своєю головою. Після цього інший гравець команди А виконав атакуючий удар по м'ячу, який знаходився вище верхнього краю сітки. Як повинні судді оцінювати такі дії?

Відповідно до Правил, якщо дія Ліберо однією рукою виконана як класична передача, то завершений атакуючий удар з такої передачі є помилкою. Однак, якщо Ліберо інстинктивно захищав тіло/обличчя, а не виконував передачу, такий атакуючий удар не є помилкою.

Правило 13.3.6, 19.3.1.4

<p>6.1 Перший суддя покарав гравця за незначну неправильну поведінку, застосувавши відразу ж другий етап санкції - жовту картку, яка записується у протокол. Це вірна дія 1-го судді?</p>	<p>1-ий суддя прийняв вірне рішення. Усі випадки незначної неправильної поведінки повинні контролюватись 1-им суддею. Якщо 1-ий суддя вважає за потрібне, він може застосувати перший етап санкції – усне попередження через ігрового капітана за незначну неправильну поведінку загального характеру, або, в залежності від серйозності випадку, він може відразу ж застосувати другий етап – показати жовту картку конкретному гравцю або члену команди через ігрового капітана. 1-ий суддя також має право застосувати більш серйозні санкції, якщо правопорушення носить більш значний характер.</p> <p style="text-align: right;">Правила 21.1, 21.2</p>
<p>6.2 2-ий суддя помітив, що блокуючий гравець намагається ввести суддів в оману, використовуючи сітку, дав свисток та зафіксував помилку. Після цього 1-ий суддя попередив блокуючого гравця, використавши жовту картку. Чи вірно покарано блокуючого гравця?</p>	<p>Рішення 1-го судді не правильне. Атакуюча команда виграла розігрування через втручання у гру блокуючого шляхом використання сітки. Після цього блокуючий гравець повинен отримати зауваження за грубу поведінку та спробу ввести суддів в оману.</p> <p style="text-align: right;">Правила 21.2.1, 21.3</p>
<p>6.3 Головний тренер команди А підскачів після завершення розігрування та почав розмахувати руками, протестуючи проти суддівського рішення. Чи це дозволено?</p>	<p>Головному тренеру дозволено виражати нормальний рівень емоцій. Якщо, на думку суддів, рівень його неправильної поведінки досяг другого етапу, 1-ий суддя повинен попередити головного тренера, використовуючи жовту картку. Якщо така поведінка повторюється, тренер повинен отримати червону картку за грубу поведінку. Якщо такий випадок відбувся під час розігрування, застосовується зауваження після закінчення розігрування на додаток до його результату.</p> <p style="text-align: right;">Правила 5.2, 21.1, 21.2, 21.3</p>
<p>6.4 Між партіями 1-ий суддя покарав зауваженням гравця команди А. В наступній партії команда А повинна була подавати першою. Які подальші дії?</p>	<p>Санкції, які були надані між партіями переходять на початок наступної партії. Тому перед першою подачею у партії 1-ий суддя повинен показати зауваження гравцю команди А. Команда Б отримує очко, робить перехід та буде подавати наступною.</p> <p style="text-align: right;">Правило 21.5</p>

	<p>При застосуванні санкцій між партіями вони записуються у наступному порядку:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Попередження члену будь-якої команди (жовта картка); - Зауваження члену команди, що подає. Приймаюча команда отримує очко, робить перехід та буде подавати наступною; - Зауваження члену приймаючої команди. Команда, що подавала, отримує очко та буде подавати наступною; - Зауваження обом командам незалежно від порядку їх отримання. <p>Кожна з команд отримує очко (1-1) та робить перехід на одну позицію.</p> <p>Рахунок команд є дійсним тільки тоді, коли всі санкції застосовані – це означає, коли обидві команди отримали зауваження за рахунку 24-25, гра не закінчиться рахунком 24-26, а продовжиться з рахунком 25-26.</p>
--	---

<p>6.5 Після закінчення розігрування зв'язуючий гравець потягнув нижню частину сітки. Це помилка?</p>	<p>Ні. Оскільки торкання сітки, як показано на відео, відбулось після закінчення розігрування і не може розглядатись як технічна помилка.</p> <p>Згідно з пунктом Правил 21.3, 1-ий суддя повинен застосовувати санкції до гравців в залежності від серйозності провини. Коли гравець тягне нижню частину сітки, це можливо розглядати як нормальний вияв емоцій розчарованого гравця, що контролюється суддею відповідно до мистецтва суддівства. В деяких випадках, такі дії можуть розцінюватись як груба поведінка, наприклад, під час розігрування ці дії можуть вводити в оману суддю та/або суперника.</p> <p>Відповідно до сучасних тенденцій, якщо 2-ий суддя помічає неспортивні жести чи слова між суперниками або подібну поведінку, він може сам попередити про це гравців та попросити заспокоїтись.</p> <p style="text-align: right;">Правила 21.2, 21.2.1, 21.3 Методика суддівства волейболу 24.7</p>
--	--

<p>6.6 Гравець підійшов до 1-го судді розмахуючи руками та вигукуючи до нього навіть після отримання попередження. Як потрібно розглядати таку поведінку?</p>	<p>Така дія повинна розцінюватись як образлива поведінка та гравець повинен отримати жовту та червону картки разом.</p> <p style="text-align: right;">Правила 21.1, 21.2, 21.3</p>
--	---

<p>6.7 Гравець був відразу ж покараний санкцією вилучення без будь-яких попередніх санкцій. Які в подальшому потрібно застосовувати санкцій до членів його команди?</p>	<p>Обов'язок 1-го судді запобігання наближенню команд до рівня порушень. Однак, якщо стався випадок образливої поведінки, 1-ий суддя повинен покарати гравця відразу ж без надання попередніх санкцій. 1-ий суддя може застосувати попередження до інших членів команди після вилучення – але якщо жовта картка була показана, то другий раз показати жовту картку впродовж матчу будь-якому члену тієї ж команди неможливо.</p> <p style="text-align: right;">Правило 21</p>
<p>6.8 Після матчу один з капітанів команди повів себе дуже неспортивно по відношенню до 1-го судді. Як повинен діяти 1-ий суддя у цьому випадку?</p>	<p>Гравець все ще повинен отримати санкцію. Матч не закінчується після останнього свистка судді, про поведінку капітана команди необхідно повідомити Технічного делегата та деталі порушення записати у протокол (розділ Примітки). Директорат ФВУ розгляне цей випадок та прийме рішення згідно з Дисциплінарним кодексом.</p>
<p>6.9 Гравець, заміщений Ліберо, знаходився на лавці команди та отримав санкцію Зауваження. Гравець не зупинився та продовжив аплодувати судді. 1-ий суддя покарав його вилученням. Гравець знов продовжив таку поведінку та отримав Дискваліфікацію. Яку процедуру повинно бути застосовано?</p>	<p>Вилученого або дискваліфікованого гравця повинно бути негайно замінено звичайною заміною. Послідовність процедури наступна:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ліберо залишає майданчик; - Гравець, що виходить на заміну, заходить у зону заміни з відповідною табличкою, яку віддає 2-ому судді. Секретар записує звичайну заміну. <p>Ліберо може повернутись на майданчик після одного завершеного розігрування.</p> <p style="text-align: right;">Правила 6.4.3, 15.8</p>

РОЗДІЛ 7 – СУДДІ ТА ЇХ ОBOB'ЯЗКИ

<p><u>7.1</u> 2-ий суддя сказав головному тренеру не розмовляти з секретарем та не відволікати його. Чи це вірна дія 2-го судді?</p>	<p>Якщо така ситуація може бути вирішена 2-м суддею без застосування формальних процедур, то ці дії будуть відповідати духу мистецтва суддівства. Правило 23.3.2.2</p>
<p><u>7.2</u> Чи може запасний гравець сидіти у місці розминки замість того, щоб стояти або розтягуватися?</p>	<p>Гравці не зобов'язані стояти у місці розминки. З іншого боку, гравці не можуть сидіти на лавці, стільцях, поручнях або спиратися на стіну у місці розминки. Правила 4.2.1, 4.2.3, 24.2.4, 24.2.5</p>
<p><u>7.3</u> Чи може головний тренер запитати секретаря про кількість ТА, використаних командою суперником?</p>	<p>Секретар не повинен відповідати головному тренеру. Взагалі, головному тренеру не дозволено звертатись до секретаря з будь-якого приводу. Однак, якщо на електронному табло не відображається використана кількість ТА та замін, головний тренер може запитати про це секретаря, але лише стосовно своєї команди та у час, коли не відволікає секретаря та не затримує гру. Правило 25.2.2</p>
<p><u>7.4</u> Чи може капітан команди записати офіційний протест, якщо його не було зарезервовано під час матчу?</p>	<p>Якщо під час будь-якого інциденту ігровий капітан не зарезервував право на протест, він не має права записати протест в протокол після матчу. Правила 5.1.2.1, 5.1.3.2, 23.2.4</p>
<p><u>7.5</u> Чи може бути суддівське рішення змінено після закінчення партії?</p>	<p>Так. До початку наступної партії судді можуть змінити свої рішення, якщо усвідомили, що припустились помилки. Рахунок матчу виправляється в залежності від обставин.</p>
<p><u>7.6</u> Запит третього ТА було скасовано як неправильний запит, тренер передумав та відправив гравця на заміну. Це дозволено?</p>	<p>Якщо не було свистка на подачу, запит заміни необхідно задовольнити, тому що тільки запит ТА був невірним. Однак, невірний запит ТА записується до протоколу. Правила 15.1, 15.2.1, 15.11, 16.1, 16.2, 24.2.6, 24.2.7</p>
<p><u>7.7</u> Під час ТА головний тренер спілкувався з гравцями команди у дальньому куті вільної зони поблизу місця розминки. Чи це дозволено?</p>	<p>Гравці, які знаходяться в грі, повинні підійти у вільну зону до лавки своєї команди під час ТА. 2-ий суддя повинен сповістити команду, що їм необхідно це зробити. Правило 15.4.4</p>

<p>7.8 Помічник головного тренера підійшов до бокової лінії, щоб допомогти гравцю знайти вологу пляму на майданчику. 1-ий суддя запросив капітана команди та сказав йому, щоб він сповістив помічника головного тренера зайняти своє місце на лавці команди. 1-ий суддя прийняв вірне рішення?</p>	<p>Рішення 1-го судді було вірним. Помічнику головного тренера дозволено сидіти на лавці, але він не може втручатись у гру. Тільки головний тренер команди може рухатися поблизу бокової лінії.</p>
<p>7.9 Після закінчення розігрування, головний тренер запитав 2-го суддю чи правильний гравець його команди готується виконати подачу. 2-ий суддя перевірів протокол разом із секретарем, і сповістив головного тренера, що до виконання подачі готується «вірний» гравець. 1-ий суддя продовжив матч. Це вірна процедура?</p>	<p>Процедура була виконана не вірно. Єдиним членом команди, якому дозволено спілкуватися з суддями є ігровий капітан команди. Тому, тренеру не дозволено запитувати таку інформацію у 2-го судді. 1-ий суддя повинен запросити ігрового капітана та сповістити його про те, що головний тренер команди не може звертатися до 2-го судді для отримання інформації. Правило 5.1.2</p>
<p>7.10 Після закінчення ТА обидві команди повернулись на майданчик, за виключенням одного гравця, який пив воду біля лавки команди. Секретар показав 2-му судді жест готовності “дві руки”, що він готовий продовжувати гру. Чи повинен 2-ий суддя показувати такий самий жест 1-му судді?</p>	<p>Ні. Обов'язком 2-го судді на початку партії та після закінчення ТА/ТТА є перевірка чи закінчив секретар адміністративні процедури та чи команди знаходяться на майданчику, готові до продовження гри. Тому, якщо хоча б один з гравців не вийшов на майданчик, 2-ий суддя не може показати 1-му жест готовності продовжувати гру. По закінченню прийнятеного періоду часу, 1-ий суддя повинен застосувати санкцію за затримку. Методика суддівства волейболу 24.7</p>
<p>7.11 ВІДЕО Чи має право 1-ий суддя зафіксувати помилку в розташуванні гравців приймаючої команди?</p>	<p>Кожен з суддів має свої власні повноваження. Деякі обов'язки належать обом суддям. 1-ий суддя має право змінити рішення будь-якого члена суддівської бригади. Однак 1-му судді не рекомендується втручатися у суддівство цієї помилки, тому що це є обов'язок 2-го судді. Правило 23.2.1</p>

РОЗДІЛ 8 – СПЕЦІАЛЬНІ ВИПАДКИ

<p>8.1 Команда Б навмисно знижувала темп гри. Як повинні діяти судді?</p>	<p>Судді повинні проводити гру в одному темпі, який є нормальним для перебігу гри. Судді не повинні дозволяти зовнішнім втручанням, які заважають нормальному перебігу гри та руйнують її якість. Вміння управляти грою вважається «мистецтвом суддівства».</p>
<p>8.2 Маленький рушничок гравця команди Б впав на підлогу команди А. Що повинні зробити судді?</p>	<p>Якщо, на думку 1-го судді це створює небезпеку, 1-ий суддя повинен негайно зупинити гру та переграти розігрування. Але якщо розігрування закінчилось та рушник не мав впливу на хід гри, немає необхідності перегравати розігрування.</p> <p>Правило 17.2</p>
<p>8.3 Через відсутність електропостачання, матч був відновлений на іншому майданчику. Як правильно розпочати третю партію, якщо в перерваній партії було дискваліфіковано гравця?</p>	<p>Перервана партія скасовується та переграється з тим самим стартовим розташуванням, але дискваліфікований гравець не може брати участь у грі. Замість нього в стартовому розташуванні повинен вийти один з гравців, який не знаходився у стартовому розташуванні перерваної партії.</p> <p>Крім того, інші санкції, які були застосовані у перерваній партії до її зупинки, повинні бути перенесені у партію, що переграється.</p> <p>Правило 17.3.2.2</p>
<p>8.4 ВІДЕО Гравець намагався повернути м'яч, який вийшов у вільну зону команди суперника. Щоб швидше розвернутись та дістати м'яч, гравець використав суддівську вишку. Чи вважається це ударом з підтримкою?</p>	<p>Ні. Для оцінки цієї ситуації необхідно розглядати саме момент торкання м'яча гравцем. Через те, що гравець не використовував жодної підтримки саме в момент удару по м'ячу, його дії не можуть бути розцінені, як удар з підтримкою. Це була допустима та видовищна дія.</p> <p>Правило 9.1.3</p>
<p>8.5 ВІДЕО Після проведення заміни 1-ий суддя, після оскарження його дій, змінив своє рішення та вирішив переграти попереднє розігрування. Головний тренер команди зробив запит скасувати проведену заміну. Це можливо?</p>	<p>Якщо 1-ий суддя змінив своє рішення, яке було підставою для заміни, скасування такої заміни за запитом тренера відповідатиме духу гри та є прийнятне. Кількість використаних замін команди треба також виправити.</p>
<p>8.6 (новий) ВІДЕО Після невдалого прийому подачі командою А м'яч перейшов на сторону суперника над антеною. Гравець</p>	<p>Так. Згідно з новою інтерпретацією, м'яч можливо повернути з простору над столом секретаря на стороні суперника. Однак ця дія заборонена далі за межами</p>

намагався його повернути. Коли він вдарив по м'ячу, м'яч вже був над столом секретаря на стороні суперника. Ця дія правомірна?	вільної зони, наприклад, над лавкою суперника.
--	--

РОЗДІЛ 9 – ВИКЛЮЧНІ ВИПАДКИ

Усі випадки, представлені до цього розділу, є короткими, легкими та доступними для розуміння великої аудиторії.

Наступні випадки містять окремі частини тих самих випадків, але піддаються більш поглибленому аналізу в контексті подій, де вони відбулись.

9.1 **ВІДЕО**

Гравець невдало прийняв м'яч, який міг би перетнути площину сітки, якби жоден з гравців приймаючої команди не торкнувся його. Зв'язуючий гравець міг виконати передачу, але блокуючий суперника переніс руки через сітку та виконав блокування м'яча до того, як зв'язуючий зміг його торкнутись. 1-ий суддя зафіксував помилку блокування. Чи вірне рішення 1-го судді?

Рішення 1-го судді вірне, блокуючий порушив Правила. Блокуючий гравець не може торкатися м'яча у просторі суперника раніше, ніж атакуючий гравець виконає удар, за виключенням, коли на думку 1-го судді атакуюча команда не мала жодної можливості торкнутись м'яча.

Правило 14.3

9.2

Після прийому м'яча гравцем команди А, м'яч відскочив у напрямку майданчика суперника та знаходився над сіткою. Гравець задньої лінії команди Б знаходився у передній зоні біля сітки, підстрибнув та виніс руки вище верхнього краю сітки для блокування цього м'яча. Атакуючий гравець команди А переніс обидві руки та намагався виконати удар по м'ячу двома руками, як при виконанні блокуючих дій. Обидва гравці торкнулись м'яча одночасно. 1-ий суддя зафіксував подвійну помилку. Чи було рішення 1-го судді вірним?

Так, рішення 1-го судді було вірним. Атакуючий гравець, навіть якщо він торкається м'яча двома руками, як при блокуючи діях, завершував атакуючий удар, а не здійснював блокування. Блокування - це дія (гравця) гравців для перехоплення м'яча, що направляється від суперника, а не з власної сторони майданчика.

Тому, торкання м'яча атакуючим гравцем у просторі суперника є помилкою.

Гравець задньої лінії виконав блокування, торкнувшись м'яча, який знаходився повністю вище верхнього краю сітки. Якщо гравець задньої лінії здійснює блокування – це помилка.

Зважаючи на всі ці обставини, гравці здійснили помилки одночасно, тому фіксується подвійна помилка.

Під час подібних ситуацій, при грі над сіткою, 1-ий суддя повинен дуже уважно стежити за місцезнаходженням м'яча та послідовністю торкань. Якщо гравець команди А першим торкнувся м'яча, тоді тільки він зробив помилку. Якщо першим торкнувся м'яча блокуючий – тоді це тільки помилка блокування.

Правила 13.3.1, 14.1.1, 14.6.2

9.3 ВІДЕО

Команда А зробила запит заміни. Гравець увійшов у зону заміни з карткою заміни, готовий увійти у гру, коли 1-ий суддя збирався дати свисток, дозволяючи команді Б виконати подачу. Ні секретар, ні 1-ий суддя не звернули увагу на те, що гравець знаходився поблизу бокової лінії. 2-ий суддя жестом руки, відправив гравця на лавку команди. 1-ий суддя дав свисток на подачу та продовжив матч.

Чи вірно судді вирішили цю ситуацію?

Це комплексна ситуація. Не дивлячись на те, що гравець увійшов у зону заміни в останній момент, запит заміни здійснено вірно, до свистка на подачу. Відповідно до цього, команда не здійснила помилку та не може бути покарана за це.

1-ий суддя, перед тим, як дозволити подачу, повинен перевірити, чи не збирається жодна з команд зробити будь-який запит. 1-ий суддя зробив помилку, не приділивши цьому увагу (не виконав одне зі своїх зобов'язань). Секретар теж був не уважним, тому що не підтвердив сигналом базера запит заміни, який був вірним.

2-ий суддя має право дати свисток для підтвердження запиту заміни, якщо не було сигналу базера або секретар пропустив цей запит.

При більш плідній співпраці 1-го судді, або більш уважному ставленні 2-го судді, можна уникнути подібних ситуацій.

9.4

Головний тренер команди А намагався зробити запит заміни із запізненням. Гравець команди А не встигав до зони заміни. Секретар натиснув базер та гра зупинилась, але в той же момент 1-ий суддя вже дав свисток на подачу. 1-ий суддя зупинив розігрування, скасував запит заміни та застосував санкцію за затримку часу до команди А.

Потім команда Б зробила запит ТА (без відновлення гри). Після закінчення ТА команда А зробила запит заміни, який був задовільнений.

Чи вірні рішення прийняв 1-ий суддя?

Це неправильне рішення 1-го судді. Його перша дія щодо відхилення заміни із затримкою та надання попередження про затримку була правильною. За новим підходом у такій ситуації, якщо команда все-таки робить запит, його не слід розглядати як неправильний запит, команді необхідно про це нагадати.

**Правила 15.3.1, 15.3.2, 15.10.3, 15.11.1.3, 16.1.1, 16.1.2, 25.2.2.6;
Методичні вказівки та інструкції**

9.5

Блокуючий гравець команди Б перейшов у першу зону для виконання подачі, головний тренер команди замінив його на іншого гравця. Після програшу подачі, цей гравець був заміщений Ліберо.

Коли Ліберо повинен був перейти на передню лінію, на майданчик повернувся центральний блокуючий, а не гравець, який виходив на подачу.

Після двох розігрувань команда А зрозуміла, що блокуючий гравець не повернувся на майданчик за допомогою звичайної заміни, та знаходиться на

Послідовність дій, виконаних 1-м суддею була не вірною. Це типовий випадок неправильного заміщення Ліберо.

До команди Б повинні бути застосовані санкції – очко та право подачі переходить супернику, а також, якщо це можливо встановити, всі очки, набрані командою Б, коли вона перебувала у неправильному розташуванні, повинні бути анульовані. Щоб блокуючий міг продовжувати гру, він повинен вийти на майданчик за допомогою звичайної заміни.

Правила 19.3.21, 23.2.3

<p>майданчику «помилково». Команда А протестувала проти цього. 1-ий суддя дозволив замінити центрального блокуючого на гравця, який виходив на подачу. Це вірне рішення?</p>	
--	--

<p>9.6 ВІДЕО Ліберо зіграв м'яч в передній зоні пальцями зверху. М'яч полетів у напрямку сітки та у момент удару по м'ячу атакуючим гравцем був повністю вище верхнього краю сітки над вертикальною площиною сітки. У той самий момент, коли атакуючий гравець виконав удар, м'яч був заблокований суперником. Яке рішення повинен прийняти суддя у цій ситуації?</p>	<p>Ліберо може виконувати передачу пальцями зверху у своїй передній зоні. Ліберо також може направляти м'яч на сторону суперника пальцями зверху. Однак, вважається помилкою, якщо атакуючий гравець завершує атакуючий удар після передачі Ліберо пальцями зверху зі своєї передньої зони, якщо в момент атакуючого удару м'яч знаходиться повністю вище верхнього краю сітки. Атакуючий удар стає завершеним, коли м'яч повністю перетинає вертикальну площину сітки або торкається блоку.</p> <p>У цьому випадку може бути 3 ситуації:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Атакуючий гравець виконує удар першим, потім м'яч торкається блоку: атакуючий гравець виконав завершений атакуючий удар поза межами дозволеного. Розігрування виграє блокуюча команда; - Атакуючий та блокуючий гравці торкаються м'яча одночасно: через те, що одночасне торкання відбулося над вертикальною площиною сітки, тобто обидва гравці мали право грати, торкання блокуючого гравця не було помилкою. Однак, атакуючий гравець завершив атакуючий удар у момент, коли м'яч торкнувся блоку – тобто здійснив помилку. Розігрування виграє блокуюча команда; - Блокуючий першим торкнувся м'яча: блокуючий заблокував правильний атакуючий удар Ліберо, жодної помилки не відбулось. Гра атакуючого гравця повинна розглядатись як блок. Розігрування продовжується. <p style="text-align: right;">Правило 19.3.1.4</p>
--	---

9.7

Головний тренер команди Б зробив запит ТА. 2-ий суддя дав свисток. 1-ий суддя не почув свисток 2-го судді та дозволив виконання подачі командою А.

2-ий суддя знов дав свисток, щоб дозволити запит ТА. Через цю плутанину 1-ий суддя дав команді Б попередження за затримку часу.

Пізніше у цій партії подаючий команди Б отримав санкцію за затримку гри. Це була вже друга санкція команди Б за затримку часу, тому вона отримала Зауваження за затримку, команда А отримала очко та право подачі. Це було 24 очко для команди А, вона отримала можливість виконати подачу після чого перемогла у матчі.

Команда Б люто протестувала проти санкцій за затримку часу.

Чи були вірно застосовані санкції до команди Б?

Команда Б отримала добрий привід для протесту.

У першій ситуації, коли виникло непорозуміння між суддями, команда не повинна була отримати жодної санкції. Тобто перша санкція – Попередження за затримку – була застосована невірно.

2-ий суддя повинен негайно пояснити 1-му судді, що сталося, щоб уникнути непорозуміння.

Це б допомогло уникнути застосування необґрунтованих санкцій та протесту команди Б.

Правило 5.1.2.1

9.8

Під час другої партії на табло, яке бачили глядачі, відобразився невірний рахунок. Головний тренер команди А дуже емоційно апелював до секретаря, суддів та **Технічного делегата матчу**. Його підтримав Голова Делегації, який наблизився до **Технічного делегата** з глядацьких місць.

1-ий суддя свистком запросив ігрового капітана команди А та пояснив йому, що головний тренер його команди отримує санкцію Зауваження за грубу поведінку. Ігровий капітан мав передати цю інформацію головному тренеру, але не зробив цього. Через всі ці події 2-ий суддя пропустив момент, коли головний тренер команди був покараний санкцією за грубу поведінку, та ця санкція не була записана у протокол.

Рахунок виправили та гра відновилась без жодних згадувань про санкцію у протоколі.

Як дії суддів у цій ситуації?

Ця ситуація виникла через помилку секретаря. Оператор електронного табло теж зробив помилку.

Помічник секретаря мав перевіряти відповідність рахунку на електронному табло з протоколом гри.

1-ий суддя, через 2-го суддю, повинен впевнитись, що санкція записана у протокол.

Ігровий капітан команди повинен повідомити головного тренера команди про те, що він отримує санкцію. Якщо він не зробив це, він також повинен отримати санкцію.

Технічний делегат також допустив помилку, дозволивши Голові делегації наблизитись до свого столу. **Технічний делегат** повинен зупинити матч та після наради з 2-м суддею та секретарем, повинен вирішити як далі продовжувати матч.

Дивись Методику суддівства волейболу. Правила 21, 25.2.2.1, 25.2.2.6, 25.2.2.7, 26.2.2.5

9.9

Гравець №1 готовий виконати подачу. Ігровий капітан його команди запитав підтвердження щодо того, який гравець повинен виконувати подачу. Секретар повідомив, що, гравець №6 повинен наступним виконувати подачу. Ігровий капітан команди сумнівався щодо вірності цієї інформації та знов наполягав, що гравець №1 повинен виконувати подачу. Він все ще не був задоволений відповіддю секретаря та у момент, коли знов звертався до нього, 1-ий суддя дав свисток на подачу. Через цю плутанину, команда зробила помилку, не виконавши подачу впродовж 8 секунд.

При перевірці протоколу було виявлено, що головний тренер команди дав невірну картку розташування, в якій гравець №6 знаходився у двох позиціях, а мали бути гравці №6 та №1. Гравець №1 мав виконувати подачу, як і наполягав ігровий капітан команди. Як 1-ий суддя повинен вирішити цю ситуацію?

При вирішенні такої ситуації повинен переважати здоровий глузд. Першу помилку здійснив Головний тренер команди, надавши невірно заповнену картку стартового розташування. Через свою неухважність 2-ий суддя та секретар пропустили цю помилку.

Виходячи з цього, команда не повинна бути покарана через «невірного» гравця на подачі, та гравець №1 повинен виконати наступну подачу.

Однак, з іншого боку, помилка головного тренера призвела до затримки гри, тому його команда повинна отримати санкцію за затримку часу.

Крім того, 2-ий суддя повинен негайно запитати нову картку розташування у головного тренера та протокол необхідно виправити.

9.10 [ВІДЕО](#)

Гравець команди Б вдарив м'яч після свистка першого судді про закінчення розігрування. Удар був досить сильним та м'яч потрапив у голову гравця команди А, який відзначав перемогу його команди у розігруванні. Цей удар спровокував реакцію всіх членів команди А, які перетнули площину сітки знизу та опинились на майданчику суперника, щоб «пояснити» гравцю команди Б про його поганий вчинок. Знадобилося втручання багатьох осіб для зупинки розвитку цієї ситуації. Коли гравці заспокоїлися, 1-ий суддя запросив гравця №19 команди А до вишки та дискваліфікував його, через те, що він вдарив суперника (1-ий суддя бачив цей вчинок). Потім 1-ий суддя запросив гравця №9 команди Б та покарав його санкцією Зауваження через те, що він вдарив м'яч після закінчення розігрування. Більше ніхто не отримав санкцій. Як суддя повинен вирішувати ситуацію, коли вся команда проявляє «спробу агресії»?

1-ий суддя вірно застосував Правила та послідовність надання санкцій двом гравцям за неспортивну поведінку.

У випадку, коли гравець виконує фізичний напад на суперника, він повинен бути негайно дискваліфікований. Однак, вчинок гравця, який атакував м'яч після закінчення розігрування вважається грубою поведінкою.

У подібному випадку першою надається більш важка санкція, потім інша. Якщо обидві санкції мають однаковий рівень, першою отримує санкцію команда, яка повинна подавати наступною.

Правила 21.2.1, 21.2.3

9.11 **ВІДЕО**

Команда Б зробила запит заміни після свистка на подачу, але цей запит був відхилено 2-м суддею. Гра не зупинялась та розігрування розпочалось. Однак 2-ий суддя перевіряв чи записав –секретар неправильний запит. Після завершення розігрування команда Б одразу ж повторила запит заміни, однак 2-ий суддя пішов до секретаря з приводу запису неправильного запиту. Через це заміна відбулась без контролю суддів. Чи вірно діяли судді?

Ні. В цій ситуації першим повинен бути записаний неправильний запит, після цього проводиться заміна під контролем 2-го судді. 2-ий суддя повинен зупинити заміну. Якщо це не зроблено, тоді 1-ий суддя повинен зупинити перебіг заміни. Рекомендовано, що після відхилення запиту заміни, 2-ий суддя повинен готуватись до повтору такого запиту після завершення розігрування та має добре знати послідовність дій.

9.12 **ВІДЕО**

До початку партії 2-ий суддя перевіряв стартове розташування команди А, але не звернув увагу на те, що гравці «зміщені» на декілька номерів. Номери гравців на майданчику правильні, але їх порядок переходу не відповідав порядку, вказаному у картці розташування. На початку матчу команда А приймала подачу.

Після того, як команда А отримала право подачі за рахунку 1-0, їх перша подача в партії стала помилковою, однак секретар не просигналізував, що подачу виконав не той гравець. Через два розігрування, за рахунку 2-2, у команди А знову виконав подачу не той гравець. Цього разу помилка переходу була зафіксована секретарем.

Що повинні зробити судді для правильного продовження гри?

Перед початком партії 2-ий суддя повинен перевірити не тільки номери гравців на майданчику, але також їх розташування та порядок переходу. Картка стартового розташування відображає позиції, які повинні займати гравці на початку партії.

Коли «не вірний» гравець виконав подачу, тобто виконана помилка переходу, очко та право подачі переходить до суперника незалежно від «результату» цього розігрування. Позиції гравців виправляються, після цього матч продовжується. Якщо помилка зафіксована пізніше у партії і рахунок, при якому була виконана помилка переходу, можливо встановити, всі очки, набрані командою після помилки, повинні бути скасовані.

В цьому випадку команда А зробила дві помилки переходу, і можливо встановити, що перша помилка відбулась при рахунку 1-0. Тому команді А потрібно анулювати лише одне очко. Команда Б отримує очко та право подачі. Рахунок повинен стати 1-3 і наступною буде подавати команда Б.

2-ий суддя повинен ще раз уважно перевірити розташування команди А, щоб уникнути надалі позиційних помилок/помилків переходу.

Правила 7.7.2, 24.3.1, 25.2.2.2

9.13 (новий) **ВІДЕО**

Після прийому команди А м'яч піднявся високо поряд з антеною та повинен був приземлитися близько до бокової лінії. Складно було визначити, чи проходила траєкторія польоту м'яча через площину

Найважливішим моментом є траєкторія м'яча.

Варіант 1: якщо м'яч повністю пройшов площину між антенами, тобто через площину переходу, команда А не мала права його повертати. Це означає, що

переходу або над антеною. Гравець команди А побіг під сітку, щоб повернути м'яч. Тим часом гравець команди Б також був готовий зіграти м'яч біля бокової лінії. Однак, двоє гравців майже зіткнулися один з одним, гравець команди Б успішно зіграв м'яч і розігрування продовжилось. Яким чином слід визначити, чи була допущена помилка та хто з гравців помилився в цій ситуації?

гравець команди А, який побіг за м'ячем, завадив грі суперника та помилився незалежно від того, чи успішно зіграв м'яч суперник.

Варіант 2: якщо м'яч пройшов через площину сітки над антеною або поза нею, тобто частково або повністю поза межами площини переходу, команда А мала право його повернути. У цьому випадку гравець команди Б заважав грі суперника та спричинив помилку незалежно від того, чи успішно зіграв з м'ячем суперник.

Варіант 3: якщо траєкторія м'яча не може бути чітко визначена та ні 1-ий, ні 2-ий суддя, ні лінійні судді не можуть це визначити, кожен з гравців може правомірно спробувати зіграти з м'ячем. Однозначно визначити в цій ситуації помилку неможливо. У такому випадку, коли хтось з гравців зіграв м'яч, не втручайтесь у гру, не варто зупиняти розігрування. **Однак, якщо в такому випадку гравці заважали один одному та жоден не зміг зіграти м'яч, розігрування слід зупинити та переграти.**

9.14 (новий) [ВІДЕО](#)

Після прийому м'яч високою траєкторією полетів за лицеvu лінію. Ліберо побіг за м'ячем, щоб його повернути. Він наздогнав м'яч в своєму ігровому просторі та підбив його, але повернути в гру не зміг через стрілу крана ТВ камери, що проникла в ігровий простір і могла заважати гравцю. Ні м'яч, а ні гравець не торкнулись крану. Тренер підійшов до ТВ оператора та в грубій формі висловив невдоволення цією ситуацією. 1-ий суддя прийняв рішення, що розігрування виграла команда суперника, а тренер попереджений жовтою карткою. Чи вірне рішення 1-го судді?

Що стосується технічного аспекту, 1-ий суддя мав неправильний підхід. У ігровому полі гравці мають пріоритет при грі з м'ячем. Якщо зовнішня перешкода або людина, що проникає з-за меж ігрового поля, наприклад, камера ТВ крана або журналіст, який намагається впіймати м'яч, проникає в його/її вільну зону, це слід розглядати як "зовнішню перешкоду" та розігрування необхідно переграти. Перешкода означає не лише фізичний контакт! На відео Ліберо не зміг успішно повернути м'яч в гру через наближення до камери крана, тому це слід розглядати як "зовнішню перешкоду" та розігрування необхідно переграти. Що стосується поведінки тренера, то це було правильним рішенням 1-го судді.

Правило 17.2, 21.1

9.15 (новий) [ВІДЕО](#)

М'яч відскочив від блокуючого гравця команди А, вдарив по руці нападника, відскочив до бокової стрічки на стороні команди Б, а потім приземлився на

Ні. Хоча рішення про команду, що має подавати наступною було вірним, але підставою для цього було неправильне тлумачення моменту, також поведінка

<p>майданчик. 1-ий суддя вирішив цей момент, як вдалий блок, та показав жестом, що м'яч в майданчику, а наступною командою, що буде подавати вказав команду А. Команда Б зробила запит на відеоперегляд на "Торкання антени". Відеоповтор показав, що м'яч чітко потрапив у бокову стрічку та антену. Гравця, який торкнувся м'яча останнім, не показали. 1-ий суддя підтвердив своє перше рішення. Тренер команди Б бурхливо протестував по відношенню до 2-го судді. Тренера було попереджено жовтою картою.</p> <p>Чи було це правильним рішенням суддів і чи вірно діяли судді в цій ситуації?</p>	<p>тренера вимагає більш суворої реакції від суддів.</p> <p>Якщо м'яч потрапляє лише в бокову стрічку – це не помилка. Але якщо м'яч потрапляє і в антену, це вже помилка. На практиці, якщо м'яч потрапляє в бокову стрічку/антену змінює природню траєкторію (напрямок) м'яча, це явна ознака того, що він потрапив у щось тверде, як антена, хоча насправді, м'яч антену не «торкнувся», оскільки бокова стрічка перешкоджає їх фізичному контакту.</p> <p>Оскільки м'яч від атакуючого гравця торкнувся бокової стрічки ТА антени, він вийшов ЗА безпосередньо перед його приземленням, тобто жест судді повинен бути "м'яч ЗА" і вказати на гравця команди Б.</p> <p>Що стосується реакції тренера, то така поведінка перевищила звичайну реакцію людини. Положення передбачає, що команда повинна прийняти результат відеоперегляду та остаточне рішення судді. Така поведінка повинна розглядатись як груба поведінка та повинна бути застосована санкція Зауваження (червона картка). Суддя не повинен дозволяти тренерам робити шоу, продовжуючи свій протест. У деяких випадках (як на відео) судді повинні бути суворішими при застосуванні правил дисципліни.</p> <p>Правило 6.1.1.2., 8.4.3., 21.2</p>
--	--

<p>10.1 У зону заміни увійшли троє гравців. Після перевірки правомірності запиту, який було підтверджено та оголошено секретарем, пролунав базер, тренер вирішив зробити лише дві заміни. Який порядок дій 2-го судді?</p>	<p>Такі дії дозволені, доки вони не призводять до затримки гри. Тому 2-ий суддя просто проводить подвійну заміну. Однак, секретар повинен звернути увагу на те, які заміни гравців реально відбуваються, і не повинен натискати "прийняти всіх" ("accept all") у цьому випадку.</p> <p>Правила 15.10.2, 15.10.3а, 15.10.4, 16.1</p>
<p>10.2 Запит двох замін надіслав Головний тренер. Один гравець, що виходить на заміну, увійшов у зону заміни, а інший тільки залишив місце розминки, щоб встигнути увійти в зону заміни. Скільки замін слід дозволити за чинними Правилами?</p>	<p>Дійсний запит заміни – це вхід гравця в зону заміни. У цьому випадку 2-ий суддя дозволяє заміну лише гравця, який фактично увійшов у зону заміни. Другу заміну слід відхилити як не дійсний запит. У такій ситуації 2-ий суддя має право відхилити спробу гравця увійти в зону заміни для запобігання неправильного запиту. Такі дії 2-го судді дуже добре демонструють, що таке "мистецтво суддівства".</p> <p>Оскільки результат наступного розігрування може призвести до того, що тренер змінить своє рішення, інформацію, надіслану з планшета тренера до електронного протоколу секретаря щодо неправильної заміни, необхідно скасувати. Якщо тренер бажає зробити новий запит заміни з цим гравцем, йому потрібно надіслати запит ще раз. У цьому випадку секретар повинен прийняти лише одну заміну в програмі електронного протоколу (E-score), а не натискати "прийняти всіх" ("accept all").</p> <p>Правила 15.10.3а, 15.10.3b, 15.11.1.3</p>
<p>10.3 Команда «вимагала» заміни через запит на планшеті, а потім відправила гравця в зону заміни. Оскільки гравець не був готовий грати (у спортивному костюмі), його команда була покарана попередженням за затримку часу та заміна була відхилена. Одразу після запису санкції про затримку часу, команда знову робить запит заміни. Чи дозволено зробити другий запит під час тієї ж ігрової перерви?</p>	<p>Запит заміни був не правильним і тому був відхилений. Оскільки перший запит заміни було відхилено, команді не дозволено робити запит для ще однієї заміни під час тієї ж ігрової перерви. Принаймні одне розігрування повинно бути завершено, перш ніж команді буде дозволено зробити ще один запит заміни. Слід зазначити, що санкція зауваження для будь-якої команди вважається завершеним розігруванням.</p> <p>Правило 15.3.2</p>

10.4

Використовуючи планшет, тренер робить запит заміни, але гравець, що виходить на заміну заходить в зону заміни одночасно зі свистком на подачу, чи повинен 2-ий суддя дозволити заміну?

По-перше, програма електронного протоколу вимагає, щоб секретар натискав кнопку “почати розігрування” (“start rally”) одразу після свистка 1-го судді на подачу, щоб запобігти запитам заміни та ТА через планшет. Якщо секретар не зробив цього вчасно і пролунає базер, він/вона несе відповідальність за те, щоб не лунав базер після свистка 1-го судді. По-друге, дійсний запит заміни - це завжди момент входу гравця в зону заміни, незалежно від того, ведеться паперовий чи електронний протокол матчу.

Якщо дані про заміну передаються вчасно і звучить базер, 1-ий суддя повинен зачекати зі свистом на подачу. Якщо гравець, що виходить на заміну збирається увійти в зону заміни або вже увійшов, запит повинен бути дозволений. Якщо немає гравця, який збирається увійти в зону заміни, це означає, що не було здійснено запит на заміну. 1-ий суддя має право дати свисток на наступну подачу. Якщо в цей момент гравець входить в зону заміни, це слід вважати неправильним запитом: відхилити його та дозволити продовжувати гру, якщо гра не була зупинена і це був перший неправильний запит для цієї команди.

Однак, якщо гра була зупинена через цей запит (наприклад, гравець на майданчику йде в зону заміни або команди чекають рішення судді тощо), це слід вважати затримкою. Заміна повинна бути відхилена та накладена санкція (попередження або зауваження) за затримку часу.

Цієї ж процедури слід дотримуватись, якщо це був повторний неправильний запит цієї ж команди, який вважається затримкою.

**Правила 15.10.3а, 16.2.,
Методичні вказівки та інструкції
15.2.1**

10.5

Гравець отримав травму та його необхідно замінити виключною заміною. Під час тієї ж ігрової перерви команда зробила запит заміни через планшет та відправила гравця в зону заміни - тобто

Так, рішення було правильним. Першого гравця довелося замінити виключною заміною через травму. Якщо попереднє розігрування було завершено, то команда має право на запит ще однієї (або більше) заміни впродовж тієї ж

<p>вони зробили запит додаткової заміни під час тієї ж ігрової перерви. 2-ий суддя дозволив провести ще одну заміну. Чи правильним було рішення 2-го судді?</p>	<p>перерви. Але якщо попереднє розігрування не було завершено (травма під час розігрування, гру зупинено, розігрування буде переграно), то команда не має права на запит регулярної заміни впродовж тієї ж перерви.</p> <p style="text-align: right;">Правило 15.7</p>
<p>10.6 Гравець, що входить до складу стартового розташування, надісланого командою, отримав травму перед початком матчу. Чи можливо його замінити перед матчем?</p>	<p>Так, але ця заміна повинна супроводжуватись офіційним жестом заміни (Головний тренер показує жест заміни 2-му судді, щоб усі розуміли ситуацію), заміна повинна бути записана в електронному протоколі як регулярна заміна при рахунку 0:0.</p> <p style="text-align: right;">Правила 7.3.2, 7.3.4</p>
<p>10.7 Гравець вчасно увійшов у зону заміни - але жодних даних не було передано через планшет. Які дії суддів?</p>	<p>Дійсний запит заміни – це вхід у зону заміни гравця(-ів), що виходять на заміну. Тому секретар перед будь-якою дією повинен перевірити, чи запит правильний. Якщо це так, він повинен записати вручну запит заміни. Якщо запит є неправомірним, його слід відхилити, а судді повинні застосувати санкцію згідно з Правилами.</p> <p style="text-align: right;">Правила 15.5.1, 16.1.3</p>

ДОДАТОК

У наведеній нижче таблиці вказані всі номери суддівських випадків з посиланням на відповідні пункти Правил

Номер випадку	Правило 1	Правило 2	Правило 3	Правило 4	Правило 5	Правило 6	Правило 7
ВИКОРИСТАННЯ ЗАБОРОНЕНИХ ПРЕДМЕТІВ							
1.01	4.5.1	4.5.3					
1.02	4.5.1						
КАПІТАН							
1.03	5.1.2	20.1	20.2	21.2	21.3.1		
1.04	5.1.2.2						
1.05	5.1.2.1	20.2.1					
1.06	5.1.2.1	23.2.4					
ГОЛОВНИЙ ТРЕНЕР							
1.07							
1.08	5.1.2	5.2.3.4	21.1	21.2	21.3		
1.09	5.2.1	5.2.3.3	5.3.1				
1.10	5.2.3.4						
1.11							
1.12	4.2.4	5.3.1					
1.13	Методика суддівства волейболу						
ІГРОВА ФОРМА							
1.14	4.3.3						
1.15	4.5.3						
ПОЗИЦІЙНІ ПОМИЛКИ ТА ПОМИЛКИ ПРИ ПЕРЕХОДІ							
2.01	7.4	7.4.2	7.4.3				
2.02	7.4.3	7.5					
2.03	1.3.3	7.4					
2.04							
2.05	7.5	7.7	12.3	12.4.3			
2.06	7.7.1						
2.07	1.3.3	7.4					
ГРА З М'ЯЧЕМ							
3.01	10.1.2	10.1.2.2					
3.02	9.2.1	9.2.2	9.3.3	9.3.4			
3.03	9.2.3.2	14.2	Методика суддівства волейболу				
3.04	9.2.2						
3.05	9	9.1.3	10.1.2				
3.06	9	9.1.3					
3.07	Методика суддівства волейболу						
3.08	10.1.2						
3.09	8.4.1	8.4.2	9.1	10.1.2	10.1.2.1	10.1.2.2	
3.10	9						
3.11	10.1.2.2						
ПРОНИКНЕННЯ ПІД СІТКОЮ							
3.12	11.2.1	11.2.2.1	11.2.4				
3.13	11.2.1						
3.14	11.2.2						
ТОРКАННЯ СІТКИ							
3.15	9.1.2.2	9.1.2.3					
3.16	11.3.1	11.4.4					

3.17	11.3.1	11.4.4					
3.18	11.3.1	11.4.4					
3.19	11.3.1	11.4.4					
3.20	11.3.1	11.4.4					
3.21	11.3.1	11.3.2	11.4.4				
3.22	11.3.1	11.4.4					
3.23	11.3.1	11.4.4					
3.24	11.3.1	11.4.4					
3.25	11.3.1	11.4.4					
3.26	11.3.1	20.2.1					
3.26.1	11.3.1						
ПОДАЧА							
3.27	7.7.1	12.2.1	12.7.1	25.2.2.2			
3.28	12.4.4						
3.29	12.4.2						
3.30	8.4.3	23.3.2.3	24.3.2.8	27.2.1.3			
3.31	12.6.2.1						
3.32	12.6.2.1						
3.32.1	12.4.1	12.6.1.2					
АТАКУЮЧИЙ УДАР							
3.33	13.1.3						
3.34	13.1.1	13.1.3	13.2.2	13.3.3			
3.35	13.1.1	14.3	Методика суддівства волейболу				
3.36	9.1	13.1.3	13.2.2	13.3.3			
3.37	13.3.4	19.3.1.3					
БЛОК							
3.38	14.1.1	14.1.3	14.6.2				
3.39	14.1.1	14.3					
3.40	14.1.1						
3.41	11.2.1						
3.42	11.1.2	14.1.1	14.2	14.3			
3.43							
3.44	9.1	14.2	14.4.1				
3.45	13.3.1	13.3.3	14.1.1	14.6.1	14.6.2		
3.46	9.3.1	14.1.1					
3.47	9.1	14.1.1	14.4.1				
3.48	9.1	14.1.1	14.4.1				
3.49	19.3.1.3						
ЗАМІНА							
4.01	15.10.2	15.10.3a	15.10.4	16.1			
4.02	15.10.3a	15.10.3б	15.11.1.3				
4.03	15.3.2						
4.04	15.10.3a	16.1.1	16.2				
4.05	15.10.3a	15.11.1.1	15.11.3	16.2			
4.06	16.1.1	16.2					
4.07	15.7						
4.08	15.7	15.8					
4.09	7.3.2	7.3.4					
4.10	15.9.2						
4.11	15.5	15.6	15.11	16.1			
4.12	15.6	6.1.3					
4.13							

4.14	16.1.1	23.2.3						
4.15	7.3.5.2	7.3.5.3						
4.16	15.10.3а	15.10.3в	16.1.1					
4.17	15.11.2	16.1.1						
4.18	15.10.3а	15.10.3в						
4.19	4.1.3	4.2.2	5.1.1	5.2.2	7.3.5.4	15.9.2		
4.20	15.2.2							
4.21	7.3.5.2							
4.22	6.1.3	15	15.2.1	15.11.1.3				
4.22.1	Методика суддівства волейболу							
4.22.2	15.10.3а	15.10.3б						
ПЕРЕРВИ (ТА) ТА ТЕХНІЧНІ ПЕРЕРВИ (ТТА)								
4.23	15.4.1							
4.24	15.4.2							
НЕПРАВИЛЬНИЙ ЗАПИТ								
4.25	15.3.1	15.3.2	15.10.3а	15.11.1.3	25.2.2.6			
4.26	15.11.1.4	16.1.5	25.2.2.6					
4.27	15.5	16.1						
4.27.1	Методика суддівства волейболу							
ТРАВМИ								
4.28	4.4	15.5	15.10.2	15.10.3а	17.1.1			
4.29	15.7	17.1.2						
4.30	15.11.1.3							
4.31	4.1.3	5.1	5.2.1	5.2.2	19.4.2.5	25.2.2.7		
4.32	15.11.1.3							
4.33	15.10.1	17.1.1						
ЗАТРИМКИ ГРИ								
4.34	6.4.1	16.1						
4.35	16.1.2	16.1.5						
4.36	1.5	5.1.2.2	6.4.1	16.2				
4.37	4.2	6.4.1	6.4.2	18.1				
ЗОВНІШНЯ ПЕРЕШКОДА								
4.38	17.2	17.3						
4.39	17.2							
4.40	17.2							
4.41	17.2							
ЛІБЕРО								
5.01	19.3.2.4	19.3.2.8	24.3.1					
5.02	6.4.3	15.7	15.8					
5.03	15.5	15.7	17					
5.04	6.4.3	19.1.1	19.3.2	19.3.2.8	19.4			
5.05	15.3.2	19.3.2	19.3.2.8					
5.06	19.3.2.5							
5.07	19.3.2.1	19.3.2.9	23.2.3					
5.08	19.1.3	19.3.2.2	19.3.2.8	19.4.2				
5.09	5.2.3.4							
5.10	19.3.2.1	19.3.2.2						
5.11	15.9	19.3.1.1	26.2.2.1	26.2.2.2				
5.12	5	19.2	19.3.2.8	19.4.2.5				
5.13	19.3.2.9	23.2.3						
5.14	19.3.2.1							
5.15	19.3.2.1	19.3.2.8						

5.16	19.3.2.8	Діаграма 1					
5.17	19.3.2.1						
5.18	19.3.2.2	19.3.2.8					
5.19	19.1.2						
5.20	19.2						
5.21	14.1.1	14.1.2	14.1.3				
5.22	6.1.3	19.3.2.1	19.3.2				
5.23	19.3.2.8	19.4.2..1	19.4.2.4				
5.24	15.5.1	15.7	16.1.3	19.2			
5.25	19.4.2.1	19.4.2.2					
5.26	13.3.6	19.3.1.4					
ПОВЕДІНКА УЧАСНИКІВ							
6.01	21.1	21.2					
6.02	21.2.1	21.3					
6.03	5.2	21.1	21.2	21.3			
6.04	21.5						
6.05	21.2	21.2.1	21.3				
6.06	21.1	21.2	21.3				
6.07	21						
6.08							
6.09	6.4.3	15.8					
6.10	Методика суддівства волейболу						
СУДДІ ТА ЇХ ОBOB'ЯЗКИ							
7.01	23.3.2.2						
7.02	4.2.1	4.2.3	24.2.4	24.2.5			
7.03	25.2.2						
7.04	5.1.2.1	5.1.3.2	23.2.4				
7.05							
7.06	15.1	15.2.1	15.11	16.1	16.2	24.2.6	24.2.7
7.07	15.4.4						
7.08	5.2.3.4	5.3.1					
7.09	5.1.2						
7.10	24.7	Методика суддівства волейболу 24.7					
7.11	23.2.1						
СПЕЦІАЛЬНІ ВИПАДКИ							
8.01							
8.02	17.2						
8.03	17.3.2.2						
8.04	9.1.3						
8.05							
ВИКЛЮЧНІ ВИПАДКИ							
9.01	14.3						
9.02	13.3.1	14.1.1	14.6.2				
9.03							
9.04	15.3.1	15.3.2	15.10.3	15.11.1.3	16.1.1	16.1.2	25.2.2.6
9.05	19.3.2.1	23.2.3					
9.06	5.1.2.1						
9.07	25.2.2.1	26.2.2.5	25.2.2.6	21	25.2.2.7		
9.09							
9.10	21.2.1	21.2.3					
9.11							
9.12	7.7.2	24.3.1	25.2.2.2				